

Ljudska PRAVICA

GLASILO KOMUNISTIČNE PARTIJE SLOVENIJE

Leto VIII. - Št. 242

Ljubljana, torek, 14. oktobra 1947

Izhaja vsak dan razen ob petkih

Mesečna naročnina Din 15

Cena Din 2.-

SMERNICE ORGANIZACIJAM OF ZA VOLITVE KRAJEVNIH LJUDSKIH ODBOROV

S seje IOOF, ki je bila v soboto 11. oktobra, dajemo na osnovi referata sekretarja tov. Mihe Marinka in diskusije po njegovem referatu temeljne smernice za delo organizacij OF v zvezi z volitvami v krajevne LO.

Ob pripravi na volitve se morajo naše organizacije jasno zavedati sledečih dejstev o vlogi, ki jo bodo odigrali krajevni LO, in o zunanji politični važnosti volitev:

1. Krajevni LO so zrasli neposredno iz osvobodilne vojne kot izraz resnične demokratičnosti naše ljudske oblasti. Odigrali so ogromno vlogo v obnovi porušene domovine in v mobilizaciji delovnih sil za izvedbo petletnega plana. Predstavljajo velik korak naprej, ko so popolnoma novi ljudje dokazali, da znajo sami upravljati naše gospodarstvo, in ko je naše ljudstvo končno prišlo svoje usode v lastne roke. Dosegli so doslej velike uspehe v razkrinkavanju raznih vaških in trških mozgincev ter špekulantov, ki so bili vedno navajeni izkoriščati vsako oblast za svoje osebne, protiljudske koristi.

2. Volitve so v času odločne mednarodne akcije razkrinkovanja imperialističnih, vojnohujkaskih, protidemokratskih sil. Ker predstavljajo novo manifestacijo moči demokracije, miru in napredka, bodo tudi nov način udarec imperialističnim vojnim hujskatem. Dočim zlasti v Ameriki mnogo blebetajo in ropotajo z raznimi atomskimi bombami, naši narodi ponovno dokazujejo, da so trdno odločeni mobilizirati vse sile v borbi za mir, za izgraditve boljše bodočnosti in da hočejo vse odločneje v svobodi graditi svojo novo resnično ljudsko demokracijo.

3. Dejstvo, da razpisujemo v tem trenutku splošne volitve v KLO, dokazuje moč ljudske demokracije novega tipa, obenem pa tudi našo odločnost, da bomo našo demokracijo razvijati naprej. Gre za nadaljnjo utrditve naših LO, za odpravljanje slabosti in napak v njihovem dosedanjem delu in za nadaljnje dvigovanje njihove važnosti kot temeljnih organov ljudske oblasti. Da dosežemo ta osnovni cilj volitve, moramo z vso odločnostjo pokazati na najbolj pereče slabosti in napake v dosedanjem delovanju LO:

1. Kruti centralizem, ki ga večina OLO izvaja napram KLO, je tem močno onemogočil razvijanje lastne iniciative in samostojnega delovanja, ki bi ga po značaju ljudske oblasti in po zakonu morali imeti. Zaradi takega stanja marsikje prevladuje med našimi odborniki naveličanost, težnja za izogibanjem oblastvenih funkcij v odboru in dezinteresiranost volivcev o poslih KLO. Zato so aktivisti OF marsikje zašli na napačno pot, da sami mimo KLO izvajajo naloge oblasti in s tem slabijo tako organe oblasti, kot politično moč, trdnost, enotnost in aktivnost organizacij OF.

Da vidimo, kako daleč je šla ta nesamostojnost delovanja KLO, navajamo nekaj podatkov o finančnem poslovanju KLO. Iz poročila o proračunih KLO je razvidno, da so proračuni bili po večini sestavljeni precej na oko in da ti proračuni v veliki večini niso bili izkoriščeni. Finančna sredstva, ki so bila dana, niso bila izkoriščena, in da je absurd še večji, niso bila izkoriščena niti v osebnih izdatkih. KLO niso dobili teh vsot v svoje razpolaganje, da bi oni izvajali proračun, ampak so na splošno dobivali to neposredno od OLO. Krediti, navedeni v VI. poglavju, znašajo 101.310.832 din; od tega odpade na osebne izdatke in ugradne 56.823.638 din. Krediti za osebne prejemke so povsem nesorazmerno razdeljeni med posamezne okraje. V enem okraju je tako, v drugem je drugače, to pa zaradi tega, ker OLO niso opozorili KLO, kako je treba opredeliti globalne proračunske zneske, da jih je treba deliti na osebne izdatke in da je treba tudi pri materialnih izdatkih misliti na krajevne potrebe. Tako se je ponekod zgodilo, da so krediti neiztrošeni, KLO pa ne morejo kriti niti svojih najnujnejših potreb. V Črnomlju je tako n. pr. ostalo skoraj polovica kreditov neiztrošenih. V okraju Gornja Radgona 40%. Prav tako Kočevje in Krško. V okraju Ljutomer je ostalo 30% kreditov neizrabljenih za osebne prejemke, dočim so tvarni krediti ostali neiztrošeni skoraj 60%.

Prav tako ni urejeno, koliki del pobranih davkov in dohodnine ostane KLO in je zaradi tega čisto jasno, da KLO niso vedeli, koliko pripada njim od pobranih davščin. Zbirali so davke in jih pošiljali na okraj, kjer so ta proračun običajno stisnili ter dobili po tem v okviru tega proračuna neke dotacije.

Iz vsega tega, ker KLO niso imeli svoje finančne samostojnosti, je tudi zvest, da so oni oblast, potem v okraju odpadla. Krajevni LO so bili na ta način največkrat samo izvrševalci najrazličnejših odredb tega ali onega v rokah OLO.

Tu govorimo o negativnih pojavih, ki pa jih opažamo precej na splošno. O teh stvareh govorimo zaradi tega, da imamo predstavno, na kaj je treba biti v naši

volivni kampanji pripravljen in na kaj je sedaj treba postaviti materialno programsko osnovo ter volivno platformo za volitve, da moremo te praktične primere in praktično delo KLO vzeti v ospredje in pri obravnavanju naših volivnih priprav. Treba je osvetliti način, kako so okrajni marsikje delali, da KLO niso bili neposredno angažirani, da oblast rešuje te stvari, da so bili funkcionarji po KLO navadno le izvrševalci naredb okrajnega izvršnega odbora in da je bilo to samo zato, ker se ni dovolj uporabljala praksa zbora volivcev, kjer morajo volivci imeti na vpogled delovanje ljudskega odbora, možnost sodelovanja napram višjim oblastnim organom ter sporazumno reševati vsa vprašanja, ki se tičejo njih samih in ki spadajo v njihovo lastno kompetenco.

2. Posebej moramo opozoriti, da je ravno ta kruti centralizem onemogočil, da so se marsikje v LO na odgovorna mesta vrinili razni špekulantski, nesolidni in celo lumpenproletarski elementi. To so elementi, ki so znali na eni strani zunanji ugodišči zahtevati OLO, tako da so se tem zdeli potrebni, koristni in sposobni, napram volivcem pa so nastopali po staro, komandantsko in zlonamereno izkoriščali legitimacijo OLO. Pri volitvah bomo morali posebej paziti, da te pojave razkrinkamo in da bodo naše organizacije kandidirale v KLO ljudi iz ljudstva, ljudi, ki ne bodo mogli iti zaradi kakih svojih posebnih interesov v stran, ampak da bodo izvoljeni ljudje, ki po svojem socialnem položaju morejo iskreno skrbeti za dobro in pravilno poslovanje KLO kot organov ljudske oblasti.

3. Kot nadaljnjo posledico tega krutega centralizma opažamo ponekod mlahnost, utrujenost in naveličanost naših aktivistov. Taki aktivisti so večkrat celo nagajeni k obupanju pred kritiko in izjavljajo nasproti nergačem takole: »Dobro, bomo pa vas kandidirali, se boste pa vi izkazali.«

To je nevarno hazardiranje, ki bi nujno vodilo v oslabeitev ljudske oblasti, če ne bi odločno preprečili takega malodušja. Ne smemo dovoliti, da se v teh primerih kritika dela omeji na osebna vprašanja, ampak je treba pokazati na napake in slabosti v sistemu. Uveljavil se je sistem, ki predstavlja pot najmanjšega odpora. To je kruti centralizem nadrejenih organov oblasti, to je sistem komandiranja namesto sistema zavestnega pritegovanja KLO in njihovih volivcev k odločanju o tem, kako bo KLO najboljše izvršil svoje naloge.

4. Neodgovornost pri vodstvu lokalnih gospodarskih ustanov KLO:

Mi smo svoj čas precej naglašali potrebe in dajali perspektivo, kako naj se KLO gospodarsko utrdijo, to je, razvijajo lastna podjetja, ki naj bi dajala določene dohodke, in podjetja, ki naj bi razvijala produkcijske sile in ki naj bi omogočila, da bi bilo več blaga na tržišču za zadovoljevanje krajevnih potreb ljudstva, to je potrošnikov. To pa je marsikje dovedlo do takšnega primera, da so bila sicer osnovana krajevna podjetja, ki pa so bila po svojem bistvu takšna, da jih krajevne potrebe niso prav nič narekavale. Ustanovljena so se podjetja, ki niso bila prav nič rentabilna in ki nikomur ne služijo. Taka podjetja so se namo nerentabilna, ampak čisto tudi v škodo ljudskega odbora, v škodo njegovih finančnih in njegovega proračuna.

Imamo vrsto takih primerov, kjer se je pridobitniški element vsidal v LO in to izkoristil ter opravičil z opozarjanjem na navodila, naj se snuje čim več podjetij. V glavnem so to obrtniška podjetja. Vzemimo en primer. Privatni obrtnik je mogel le težko shajati, ker pa je imel vpliv na odbor, ali pa je sam bil odbornik, je izposloval, da je KLO vzel njegov obrat v najem, mu plačeval najemnino, njega pa postavil za poslovodjo. Tako je bilo z nešteti brivnicami, gostilnami itd. in stvar je šla čisto po zlu. Obrtnik se je s tem vsestransko zagotovil, imel je fiksno plačo, kakšna pa je bila potreba, to se njega ni tikalo. To plat sedanjega gospodarskega delovanja LO je treba ostro ožigostiti.

Ko govorimo o gospodarski dejavnosti KLO, moramo opozoriti na odločno, ki se že dolgo časa pripravljala in ki bo dala krajevnim, lokalnim podjetjem, ali vsaj določenim vrstam podjetij večjo svobodo, da ne bodo vezana na predpise temeljnega zakona o državnih podjetjih, da ne bodo vezana na plan, vezana na ceno in da bodo poslovala na enostaven način ter producirala pač to, kar jim v kraju gre v promet, za kar se v kraju kaže potreba. Če ne bodo mogla shajati z nižjimi režijskimi stroški, pa bodo z višjimi, če le njihov produkt gre v promet. Recimo opekarne. Potreba je velika. Kjer so pogoji, je treba podvzeti produkcijo tudi s primitivnejšimi sredstvi, četudi bodo produkti dražji, samo če so za dražje produkte odjemalci. In če gre to v denar, naj se tega lotijo in na ta način zadovolje domače potrebe.

V tem pogledu bo v bodoče KLO v veliko pomoč tudi ministrstvo za komunalne zadeve, kjer bo posvečeno več skr-

bi za usmerjanje lokalnih podjetij kot doslej, ko ministrstvo industrije ni moglo in deloma tudi ni bilo zainteresirano na tem, da pomaga pri pravilnem razvoju teh podjetij.

5. Centralistična praksa OLO je dovedla tudi do dejstva, da krajevnih industrijskih planov niso pripravljali KLO, ampak večinoma so to napravili za njih OLO, ki so investicije seveda tudi predvidevali izključno s stališča okraja. Ker pade naloga priprav investicijskih planov ravno na čas volitev, je treba ob reševanju splošnega vprašanja KLO reševati tudi to vprašanje in tudi tu zagotoviti mobilizacijo najširših ljudskih množic. Gre za investicijski plan za lokalno industrijo, za izpolnitev lokalnih podjetij in industrije, za komunalne naprave (vodovodi, kanalizacija, kopališča).

Tu predstavlja močno oporo KLO iniciativa mladinskih organizacij.

Naše mladinske organizacije se pripravljajo, da bodo v letu 1948 usmerile svoje delovno aktivnost na gradnjo splošnih, zdravstvenih in fizikalnih domov. Za Slovenijo so si postavili program 47 šol in zdravstvenih postaj. Vse to bodo mladinske organizacije gradile kot republiške akcije. To se pravi, da bodo mladinske organizacije v nekaterih zelo hribovitih in oddaljenih krajih pomagale pri dvigavanju zdravstvenega in kulturnega nivoja. Temu bo treba pridružiti tudi delavnost masovnih organizacij Ljudske fronte in sindikatov, kjer bodo skušali s temi akcijami dvigniti standard KLO.

III.

S kritiko obstoječega stanja, z ugotavljanjem napak in slabosti v delu KLO, z ugotavljanjem vzrokov teh napak in slabosti, z ugotavljanjem, kje gre za napačen sistem dela, kje gre za neznanje posameznih odborov in funkcionarjev in kje gre za namerno sabotažo sovražnih elementov, moramo vstopiti v volivne priprave. V koliko bodo naše organizacije OF znale spretno reševati to nalogo, bodo pokazale, v koliko so sposobne izvrševati naloge, ki jih je postavil II. kongres LF v Beogradu. Zato je naloga naših organizacij, da vzporedno z izvajanjem volitev načrtno študirajo referate, sklepe in resolucije II. kongresa, popularizirajo njegove sklepe, jih konkretizirajo in tako utrjujejo tudi našo osnovno vseljudo organizacijo OF. Volitve se vrše v času ostrega razkrinkavanja mednarodnih imperialističnih protiljudskih sil in nikakor ne smejo dobiti praktične ozko lokalnega značaja. Napake v delu lokalnih organov je treba popravljati v okviru borbe za utrditve ljudske demokracije novega tipa, za izvedbo petletnega plana, v okviru borbe za mir in v okviru borbe proti vsem vojnohujkaskim imperialističnim klikam.

Namen volitev je, da utrdimo krajevne ljudske odbore, da jih usmerimo v novo delo, da bodo resnični organi, ki bodo delali odločno v interesu svojega kraja, da bodo imeli pravilno razumevanje o nujnosti izvrševanja nalog, ki jih višji organ do celokupnosti nalaga in da bodo znali te naloge v interesu svojega kraja in celote dobro izpolnjevati.

Enako hočemo izvesti to, da bo socialni sestav krajevnega ljudskega odbora odgovarjal sestavu prebivalstva. Po podatkih, ki jih imamo sedaj, je na splošno tako, da je tako zvani srednji sloj, ki ni niti delavec niti kmet, da je ta mnogo močnejše zastopan v krajevnih ljudskih odborih, kakor bi pa po svoji številnosti smel biti. Tudi delavstvo je vse pre malo zastopano v ljudskih odborih, po delu pa je pre malo delovnih malih kmetov, tistih, ki nimajo razlogov, da bi se z vso silo ne posvetili delu v ljudskem odboru, da bi ta odbor dobro delal v interesu delovnega ljudstva.

Delo KLO mora postati ena osrednjih skrbí vsega delovanja krajevnih in okrajnih organizacij OF.

Potrebno je, da se okrajne in krajevne organizacije OF razvije, da se pritegne večje število aktivnih ljudi, ki so voljni delati, in da se izvede tudi pravilen način razdelitve dela. Mi ne smemo dopustiti, da bi zaradi volitev zastala cela vrsta tekočih nalog, ampak je tu treba iti v širino, in da ta naš organizacijski aparat obstoja ne samo v teku volivnih priprav, ampak tudi vnaprej, ter bo nadaljeval ta način dela, kakor smo ga nakazali.

Naj bodo volitve prilika, ob kateri bomo mobilizirali vse sile za utrditev, razširitev in razvitev dela KLO, prilika za oživitve, organizacijsko in politično utrditev organizacij OF na terenu in istočasno prilika, ob kateri bomo izvedli v organizacijah OF pravilno delitev dela, tako da bodo sposobne istočasno reševati vse pereče naloge iz vseh delovnih področij.

Naloga volitev je, da postanejo naši KLO resnični organi ljudske oblasti, samostojni in iniciativni v reševanju nalog v interesu ljudstva svojega kraja. Naloga volitev je, da razkrinkajo napake in slabosti in vključijo najširše množice k izvrševanju poslov ljudske oblasti — samo tako bodo KLO postali resnični temelj demokracije novega tipa.

IZ DANASNJE ŠTEVILKE:

Smernice organizacijam OF za volitve krajevnih LO. — Delegacija madžarske republike na uradnem obisku v Jugoslaviji
Veličasten miting v Sofiji — Veličastne proslave dneva vstaje v Makedoniji. — Delo komitejev Generalne skupščine OZN
Zakaj je letos obnova na Notranjskem manj uspešna kot lani — Posvetovanje sindikalnih forumov o izboljšanju delavske preskrbe
Kultura. — Dopisi.
Zunanja politika. — Fizkultura

Delegacija Republike Madžarske na uradnem obisku v Jugoslaviji

Beograd, 13. okt. (Tanjug). Delegacija madžarske republike je danes dopoldne prišla na uradni obisk v Jugoslavijo. V delegaciji so predsednik ministrskega sveta Lajos Dinnyes s soprogo, podpredsednik ministrskega sveta Arpad Sakasics s soprogo, zunanji minister dr. Erik Molnar s soprogo, minister za narodno obrambo Peter Veres, prometni minister Ernoe Geroc s soprogo in predsednik stranke malih posestnikov Istvan Doby.

Z delegacijo madžarske vlade je prišel tudi jugoslovanski pooblašeni minister in izredni poslanik v Budimpešti Karlo Mrazovič. Delegacija sta sprejela na jugoslovansko-madžarski meji ter jo spremlila do Beograda pooblašeni minister Mato Jakšič in madžarski pooblašeni minister v Beogradu Zoltan Szantho.

Na beograjski železniški postaji je bil delegaciji vlade Madžarske republike prirojen slovesen sprejem.

Delegacijo vlade Madžarske republike je sprejel na postaji predsednik vlade FLRJ maršal Josip Broz-Tito, dalje sekretar Prezidijskega ljud. skupščine FLRJ Mile Peruničić, podpredsednik zvezne vlade Edvard Kardelj s člani zvezne vlade, predsednik Prezidijskega ljud. skupščine LR Srbije dr. Sinisa Stanković, predsednik vlade LR Srbije dr. Blagoje Nešković, načelnik generalnega štaba JA generalalajntant Koča Popović, predsednik Centralnega odbora ESJ Djuro Salaj, predsednik izvršnega ljudskega odbora Beograda Ninko Petrovič, predsednik

kulturnega društva Jugoslavija-Madžarska Frane Frol in predstavniki množičnih organizacij.

Sprejema so se udeležili od diplomatskih predstavnikov v naši državi veleposlanik ZSSR Anatolij Josifovič Lavrentijev, veleposlanik Češkoslovaške republike dr. Josef Korbel, veleposlanik Poljske republike Jan Karol Wende, veleposlanik Rumunije Tudor Vianu, veleposlanik Turčije g. Tevfik Koperler, pooblašeni minister Španske republike Frederico Minana, pooblašeni minister Irana Abas Foruhar, pooblašeni minister Švedske Gunar Reuteskjoeld, pooblašeni minister Švice dr. Eduard Zeltweger, pooblašeni minister Norveške Karl Sandberg, papeški nuncij Donald Daily, odpravnik poslov albanskega poslanstva Peči Kadzini, odpravnik poslov francoskega veleposlanstva Hauteau, odpravnik poslov belgijskega poslanstva Ali Kamel Fahmi, odpravnik poslov italijanskega poslanstva Alessandro Passoni in predstavniki veleposlanstva ZDA in Velike Britanije.

Delegacijo madžarske vlade je sprejelo na postaji tudi osebje madžarskega poslanstva v Beogradu.

Ob 9. uri je na postajo zapeljal osebni vlak z delegacijo vlade Madžarske republike Predsednik madžarske vlade Lajos Dinnyes je prvi stopil iz vlaka in se pozdravil z maršalom Titom. Vojaska godba je zaigrala madžarsko in jugoslovansko himno, nato pa je Lajos Dinnyes v spremstvu maršala Tita pregledal častno četo.

Pozdrav predsednika madžarske vlade L. Dinnyesa

Po običajnem predstavljanju je predsednik madžarske vlade Lajos Dinnyes imel pred mikrofonom na železniški postaji tale pozdravni govor:

V imenu madžarske vlade in delovnega ljudstva Madžarske stopam s prijateljskimi občutki in poln veselja na tla enega najbolj prijateljskih sosedov, na tla demokratične Jugoslavije.

Tu nisem prvič. Pri vas sem bil leta 1913. Zato pa tembolj čutim razliko, ki jo v delovnem ljudstvu obeh držav budi srečanje predstavnikov dveh narodov, ki žive v prijateljstvu. Prijateljstvo naših narodov, ki ga je mogel samo habsburški nemški imperializem začasnoma motiti, počiva na iskrenih in širokih osnovah. Ono je poročstvo, da morejo narodi podonav-

ske kotline živeti eden poleg drugega v miru in demokraciji, v medsebojnem spoštovanju in pomoči in delati za tako bodočnost ki jo lahko nudi samo demokracija narodom.

Ob mojem prihodu v Beograd z vladno delegacijo zaradi podpisa kulturnega sporazuma med našima dvema državama in zaradi nadaljnega poglobljanja vezi, prinašam pozdrave in izražam ljubezen madžarskega naroda do narodov demokratične Jugoslavije.

Pred železniško postajo, od koder se je delegacija madžarske vlade odpeljala na Dedinje, se je zbrala množica ljudstva, ki je prisrčno in dolgotrajno pozdravljala delegacijo vlade Madžarske republike.

Maršal Tito sprejel predsednika madžarske vlade

Beograd, 13. okt. Predsednik ministrskega sveta FLRJ maršal Jugoslavije Josip Broz-Tito je danes ob 11. uri dopoldne sprejel v Belem dvoru predsednika ministrskega sveta republike Madžarske g. Lajosa Dinnyesa.

Protokolarnega obiska so se udeležili podpredsednik ministrskega sveta Republike Madžarske Arpad Sakasics, zunanji minister g. Erik Molnar, minister za narodno obrambo in predsednik narodne kmečke stranke Peter Veres, prometni minister Ernoe Geroc, predsednik stranke malih posestnikov Istvan Doby, izredni pooblašeni poslanik republike Madžarske v Beogradu Zoltan Szantho, izredni in pooblašeni poslanik FLRJ v Budimpešti Karlo Mrazovič in pooblašeni minister Mate Jakšič.

Ob 12.15 uri je predsednik ministr-

skega sveta FLRJ maršal Jugoslavije vrnil obisk predsedniku ministrskega sveta republike Madžarske g. Lajosu Dinnyesu. Temu obisku je prisostvoval tudi podpredsednik madžarske vlade g. Arpad Sakasics.

Obisk v Prezidijski Ljudske skupščine

Beograd, 13. oktobra. — Predsednik madžarske vlade Lajos Dinnyes je v spremstvu ostalih članov madžarske vladne delegacije, v spremstvu madžarskega poslanika v Beogradu Zoltana Szantho, jugoslovanskega poslanika v Budimpešti Karla Mrazoviča in pooblaščenega ministra Mate Jakšiča, obiskal danes ob 11.30 dr. Ivana Ribarja, predsednika Prezidijske ljudske skupščine FLRJ. V imenu Prezidijske ljudske skupščine FLRJ je sekretar Prezidijske skupščine Mile Peruničić vrnil obisk ob 12.30 uri predsedniku madžarske vlade Lajosu Dinnyesu.

Poslanca generalnega sekretarja svetovne sindikalne federacije Centralnemu odboru ES Jugoslavije

Beograd, 13. oktobra (Tanjug). Centralni odbor Enotnih sindikatov Jugoslavije je prejel od generalnega sekretarja Svetovne sindikalne federacije Louisa Saillanta v zvezi z dvoletnico ustanovitve federacije tole poslanico:

Pred dvema letoma je bila ustanovljena Svetovna sindikalna federacija. — Ti dve leti sta potekli v boju za uresničenje delavskih pravic, za mir in razvoj demokracije na svetu Nacionalne sindikalne federacije, in vsi delavci sveta, bodo proslavili to obletnico s tem, da bodo še povečali svoje napore za čim večjo utrditve enotnosti in sile svetovnega sindikalnega gibanja.

Sindikati imajo danes velike naloge. V svojih državah delajo za izboljšanje življenjskih in delovnih pogojev delovnega ljudstva. V nekaterih državah so sindikati prisiljeni voditi boj proti brezobzirnemu izkoriščanju nad delavci. Na drugi strani je vloga sindikatov in delavskega razreda v boju za mir vedno

večja. Delovno ljudstvo vsega sveta mora odločno in stalno reagirati proti vsem kampanjam, ki jim je nova vojna končni cilj. Mir v svetu, uničenje vseh ostankov fašizma ter povečanje demokratičnih pravic ljudstva so neobhodni pogoji za uresničenje blagostanja in dvig življenjske ravni delovnega ljudstva vsega sveta.

Delovno ljudstvo vsega sveta in njegove sindikalne organizacije bodo potrdile ob proslavi dvoletnice ustanovitve Svetovne sindikalne federacije še enkrat svojo odločnost Poleg tega bodo odsej še povečale svoje napore za obrambo sindikalnih pravic. Delovno ljudstvo vsega sveta bo dokazalo, da pomeni enotnost delavcev naučnikovitejšo sredstvo za obrambo sindikalnih pravic in zavarovanje napredka sindikalnega gibanja.

Naj živita mir in svoboda za delovno ljudstvo vsega sveta!

Delo komitejev Generalne skupščine organizacije ZN Jugoslovanska delegacija ponovno zahteva izročitev vojnih zločincev

Izjava jugoslovanskega predstavnika Save Kosanoviča

New York, 13. oktobra. (Tanjug.) Na plenarni seji komiteja št. 6 (za pravna vprašanja) Generalne skupščine OZN, je imel jugoslovanski predstavnik Sava Kosanovič govor o problemu izročanja in kaznovanja vojnih zločincev.

V začetku svojega govora je Kosanovič opisal nasilja in najpogostejše zločine, ki jih je zagrešil fašistični vojni stroj in katerih posledice v žrtvah, trpljenju in opustošenih so jugoslovanski narodi najtežje občutili.

»Sistematično izvršeni zločini,« je poudaril Kosanovič, »vpijejo po kazni. Znaša moskovska deklaracija od 1. novembra 1943 je svetu objavila, da vojni zločinci ne morejo in ne smejo ostati nezakazovani. Ta deklaracija je postala eden izmed osnovnih zakonov Združenih narodov. Tako je prišlo do ustanovitve mednarodne komisije za vojne zločince s sedežem v Londonu, katere naloga je, da pregleda prijave zavojnih zločinov in da izvede registracijo vojnih zločincev. Velešile so ustvarile nürnberško mednarodno sodišče, podobno sodišče je bilo ustanovljeno tudi za boljšča Daljnega vzhoda. V sporazumu o premirju so bile vnešene odredbe o izročanju in kaznovanju vojnih zločincev, pozneje pa so bile te odredbe vnešene tudi v mirovne pogodbe z Italijo in ostalimi bivšimi nemškimi sateliti. Štiri velešile, odgovorne za okupacijo Nemčije, so izdale zakon z obveznostjo, da izpolnijo navedena objavljena z moskovsko deklaracijo.«

V nadaljevanju svojega govora je jugoslovanski predstavnik Kosanovič poudaril, da so ostali vsi ti ukrepi v velikem delu neizpolnjeni, ker so bile storjene številne napake, večkrat zavestno in sistematično, z očitnim namenom, da bi vojne zločince odtegnili odgovornosti in kazni.

Zato je delegacija Beloruske SSR vsotvar predložila Generalni skupščini. Generalna skupščina je sprejela in objavila priporočilo, naj države — članice ZN takoj podvzamejo potrebne ukrepe, da bi bili vojni zločinci aretirani in izročeni državam, kjer so storili svoje zločine ter da bi bili tamkaj sojeni in kaznovani po zakonih teh držav. Generalna skupščina je poslala poziv tudi vladam držav, ki niso članice Združenih narodov. Jugoslovanski predstavnik Kosanovič je nato orisal deljansko stanje v zvezi z vojnimi zločinci in se zlasti zadržal na nekaterih primerih, ki se tičejo jugoslovanskih narodov:

»Ameriška okupacijska oblastva v Nemčiji in Avstriji so se v zadnjem času odločila, da se ne smatrajo obvezane izročiti vojne zločince, ki jih je kot take registrirala komisija Združenih narodov. Ameriške oblasti, ki so zavzele tako stališče, so prenehale izročati jugoslovanskemu sodišču vojne zločince. Tako na primer take zločince, kot so:

1. Nemški major Hans Thurner, ki je odgovoren za težke zločine, izvršene na otoku Braču. Med drugimi zločinci je major Thurner ukazal, da se 30 jugoslovanskih ujetnikov živih zakopile.

2. Nemški policijski komandant Banata Georg Spiler, ki je na zaslišanju pred ameriškim oblastvi priznal, da je de-

jansko odgovoren za smrt 3000 jugoslovanskih prebivalcev — civilnih žrtev, ki jih je ukazal pobiti zaradi zastraševalnih ukrepov.

3. Eden izmed največjih vojnih zločincev dr. Siegfried Ueberreiter, ki je bil Hitlerjev šef civil. uprave vzhodne Slovenije v tako imenovanj Spodnji Štajerski. Ueberreiter je osebno izvajal germanizacijo Savinjske in Savske doline, pri čemer je izdal pismen ukaz, da se morajo vsi Slovenci iz te pokrajine preseliti.

Jugoslovanski delegat je dalje navedel, da je bilo izmed 198 najtežjih vojnih zločincev, ki so bili zahtevani v teku leta 1946 in 1947, izročeni samo 20. Kar se tiče ostalih, o katerih so prav tako dokazi, da so bili v ameriških zaporih, v večini primerov sploh ni bil dan odgovor.

Tudi britanske oblasti v Nemčiji niso ravnale bolje od ameriških. Naj navedem nedavni primer Güntherja Bergmana, ki je bil med okupacijo Srbije pomočnik generalnega pooblaščenca Reicha za gospodarstvo na Balkanu ter je kot tak izvajal sistematično ropanje v Srbiji. To je neposredno dokazano. Zaradi tega so britanska oblastva uradno obvestila jugoslovanske oblasti, da je bilo sklenjeno, da bo Bergman izročen ter da je v zaporu v Münchenu. 3. julija pa so britanska oblastva sporočila, da je komandant britanske cone v Nemčiji znova proučil njegov primer in da je Bergmana osvobodil ter da je danes na čelu nekoga gospodarskega urada dvoconste uprave v Nemčiji. Toda to ni edini primer. Po uradnih podatkih so britanske oblasti v teku leta 1947 odkrile okrog 70 nemških vojnih zločincev, registriranih pri komisiji Združenih narodov na podlagi jugoslovanskih prijav. Od tega števila so jih do srede maja izročile samo 18. Po tem datumu pa se je izročanje sploh prenehalo. Uradno je bilo kot razlog za to navedeno »zaradi reorganizacije taborišč«.

Posebno pozornost zasluži primer francoskih okupacijskih oblasti v Nemčiji, ki kljub načelni obljubi francoske vlade, vojnih zločincev sploh ne izročajo. Francoski general Cherier je v odgovoru na noto jugoslovanskega predstavnika na Dunaju od 28. januarja 1947 jugoslovanski vladi nasvetoval, da zahteve za izročanje vojnih zločincev podaja avstrijski vladi po rednem postopku za ekstradicijo!

Vrhunec pa predstavlja primer italijanskih vojnih zločincev. Niti en italijanski vojni zločinec ni bil izročen Jugoslaviji. Nasprotno pa je komisija Združenih narodov na zahtevo Jugoslavije registrirala 759 italijanskih vojnih zločincev.

Jugoslovanski delegat je nato imenoval našel nekaj vojnih zločincev, ki so bili po premirju obdržani v italijanski vojski, čeprav je bila za potrebna odobritev zaveznikov. To so vojni zločinci general Negro Paride, komandant divizije Murgie s sedežem v Mostarju, general Pedrazzoli, general Pircio-Birolli Alessandro, ki je bil komandant armade in guverner Črne gore, general Tadeo

Orlando, čigar divizija »Granatieri di Sardegna« je popolnoma zažgala Drežnico in vse okoliške vasi; general Marotta Antonio, ki je bil predsednik italijanskega sodišča na Cetinju, armadni general Mario Robotti, ki je med drugimi zločini podpisal tudi proglas o streljanju 1000 talcev ter ukazal požig več kot 8000 hiš in okrog 800 vasi. Samo on je odgnal v razna koncentracijska taborišča v Italiji preko 35.000 civilnih oseb, izmed katerih jih je več kot 4500 pomrlo na Rabu; končno je tu Giunto Francesco, ki je bil med vojnjo guverner Dalmacije.

Ze nekaj dni po koncu vojne je bilo ugotovljeno, da živi v Švici Giuseppe Bastianini, bivši fašistični guverner okupirane Dalmacije in eden izmed najtežjih vojnih zločincev. To je tisti Bastianini, ki je izdal proglas »o lovu na ljudi«, o možnosti, da se svobodno ubije vsakega civilnega prebivalca Dalmacije. Na podlagi njegovega proglasa je bilo pobitih več tisoč mož, žena in otrok.

Kar se tiče vprašanja izdajalcev in kvizlingov jugoslovanske delegacija obžaluje, da se med Združenimi narodi dosedaj ni postopalo tako, kot je to priporočila Generalna skupščina. Tu je rečeno, da status beguncev na noben način ne predstavlja ovire za izročitev in kaznovanje kvizlingov in izdajalcev v skladu z mednarodnimi pogodbami in sporazumi, in to tako sedanji kot bodočimi.

Ob koncu je Kosanovič v imenu jugoslovanske delegacije predlagal, da Generalna skupščina OZN sprejme resolucijo, s katero bo:

1. znova potrdila načela resolucije od 13. februarja 1946, po kateri se morajo vojni zločinci aretirati in izročiti državam, kjer so storili svoje zločine, da bi bili postavljeni pred sodišče ter kaznovani po zakonih teh držav;
2. najprejse pozvala članice ZN, kakor tudi države, ki so podale prošnje za sprejem v članstvo ZN, da brez zavlačevanja podvzamejo potrebne ukrepe za odkritje in izročitev vojnih zločincev, ki so na njihovih ozemljih;
3. pozvala vlade, katerih vojaške sile kontrolirajo bivša sovražna ozemlja, da podvzamejo vse ukrepe za aretacijo in izročitev vojnih zločincev s teh ozemelj;
4. izrazila prepričanje, da je v interesu dobrih odnosov med narodi ter v interesu mednarodnega sodelovanja, da države, ki iz katerih koli razlogov niso članice Združenih narodov, prav tako podvzamejo ukrepe v skladu s to resolucijo;
5. pozvala vse vlade, da brez zavlačevanja uvedejo postopek proti vsakemu vojnemu zločincu, ki bi se satekal na njihovo ozemlje;
6. pozvala članice ZN, da sklenejo dvostranske sporazume za izročanje vojnih zločincev in kvizlingov ter da se teh sporazumov dosledno držijo, in
7. pozvala generalnega sekretarja organizacije ZN, da zbere od vseh članov ZN podatke o izvajanju teh priporočil ter da o sprejetih odgovorih poda poročilo na tretjem letnem zasedanju Generalne skupščine OZN.

Veličasten miting v Sofiji

Slovanski narodi se bodo borili za pravičen mir in zmago demokracije na vsem svetu

Je izjavil predsednik Vseslovanskega komiteja generalmajor Božidar Maslarič

Sofija, 13. oktobra (Tanjug.) V petek zvečer je bilo v Sofiji množično zborovanje, ki pomeni začetek velike kampanje in priprav za proslavo Velike oktobrske socialistične revolucije. Obenem je bilo zasedanje razširjenega Prezidijske vseslovanskega komiteja v Sofiji. Te veličastne manifestacije, na kateri je bilo kakih 200.000 ljudi, so se udeležili začasni predsednik LR Bolgarije Vasil Kolarov, člani razširjenega Prezidijske vseslovanskega komiteja na čelu z generalnim majorjem Božidarjem Maslaričem, podpredsednik bolgarske vlade Trajčo Kostov s člani vlade, vsi pooblašteni ministri slovenskih držav v Bolgariji, generalni sekretar bolgarske delavske partije (komunistov), Vilko Červenkov in drugi predstavniki politične in javnega življenja Bolgarije.

Obširni Trg 9. septembra in vse stranske ulice je napolnila velikanska množica ljudi. Na desetstisoče delovnega ljudstva Sofije in njene okolice z več sto zastavami in transparenti se je zbralo, da bi pozdravili pričetek proslave največjega praznika sovjetskega ljudstva in vseh slovenskih narodov ter vsega naprednega človeštva, da bi tako manifestirali neomajno vero v vedno bolj trdno bratstvo in enotnost vseh slovenskih narodov pod vodstvom velike Sovjetske zveze.

Zborovanje je otvorila podpredsednica Vseslovanskega komiteja Stela Blagojeva, ki je po pozdravu Prezidijske vseslovanskega komiteja dala besedo general. sekretarju nacional. komiteja Domovinske fronte in predsednici vseslovanskega komiteja za proslavo Velike oktobrske socialistične revolucije Coli Dragojevi.

V imenu razširjenega Prezidijske vseslovanskega komiteja je na zborovanju govoril generalmajor Božidar Maslarič, ki je med drugim izjavil:

S tem zborovanjem pričinate akcijo za proslavo velikega dogodka — v zgodovini vsega sveta, predvsem pa

za naše slovanske narode za proslavo praznika 30-letnice Velike oktobrske socialistične revolucije.

Če ne bi bilo te revolucije, bi bila slovanska enotnost in bratstvo še danes samo želja slovanskih narodov, ne pa stvarnost. S pomočjo te revolucije so izvedli slovanski narodi v teku druge svetovne vojne svoje ljudske revolucije in danes gradijo svoje ljudske demokracije na socializmu. Zato praznujete to revolucijo vsi slovanski in drugi svobodoljubni narodi. Zato vzklikam:

Zivela 30-letnica Velike oktobrske socialistične revolucije!

Tovariši in tovarišice, naše slovansko bratstvo in enotnost smo drago plačali — z velikanskimi potoki krvi naših najboljših hčera in sinov, ki so jo prelivali do zmage nad germanskim fašizmom kot najhujšim sovražnikom slovanskih narodov. Toda še v času, ko so prelivali slovanski narodi kri za osvoboditev, je mislila reakcija v Ameriki in Angliji na vstajenje tega, kar so slovanski narodi rušili. Ni nikaka tajna, da želijo ustvariti ameriški in angleški monopolisti v Evropi in Aziji svoja oporišča proti SZ in državam ljudskih demokracij v vzhodni in jugovzhodni Evropi.

Slovanski narodi se bodo borili proti reakcionarnim načrtom, proti novim izvalcem vojne, za pravičen mir in zmago demokracije na vsem svetu. Slovanski narodi se bodo borili za izvedbo svojih gospodarskih načrtov, da izgradijo socializem in za še trdnejšo zvezo z našo osvoboditeljico, Sovjetsko zvezo. Vsi demokratični narodi bodo skupno s slovanskimi narodi na čelu s SZ uničili vse gnusne načrte ameriških imperialistov. Njihova stvar mora zmagati, ker je pravična in je pravica na njihovih strani.

Reakcionarnem lahko novemu, po naših narodnih pregovorih, da »Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo

pade« in »Kdor za drugega nož pripravlja, sam pod njim konča«.

Zivela bratstvo in enotnost slovanskih narodov!
Zivela Sovjetska zveza!
Zivel generalisimus SZ Stalin!

Govor generalajntanta Gundorova

Predsednik slovanskega komiteja SZ generalajntant Aleksander Gundorov je izročil pozdrave SZ in poudaril pomen Velike oktobrske socialistične revolucije ne samo za sovjetske narode ampak tudi za vse narode sveta.

Ob uspehih mirnega dela je rekel med drugim Gundorov, ne smemo pozabljati, da pripravlja mednarodna reakcija našim narodom vsemočede podle spletke. Je takih politikov med imperialisti, ki pozivajo na križarsko vojno proti SZ. Jugoslaviji in drugim državam nove demokracije, katerim grozijo z atomsko bombo.

Ni potrebno, da bi nas ti divjaški glasovi podpivalceve nove vojne skrbeli, ker je med njihovimi zločinskimi načrti in njihovim uresničenjem velikanska daljava. Te groznje imperialistov morajo samo povečati budnost naših narodov in povzročiti, da se še bolj zblizamo med seboj. Ves svet ve, da vzbujajo njihove besne glasove proti našim državam uspešno delo naših narodov, ki gredo brez pomoči tujih dolarjev z nevidno hitrostjo po poti neodvisnosti, demokratičnega razvoja in procvita. Njihovo pozornost vzbujajo oclovnost, da ameriški in angleški imperialisti ne morejo zagospodariti nad slovanskimi državami kakor prej in so se te države iz ognjišča sporov spremenile v oporišča miru in demokracije v Evropi in na vsem svetu. Njih bes vzbujajo dejstvo, ker stojijo napredne in demokratične sile vseh dežel sveta, vstevši tudi ZDA in Anglijo, skupno s SZ in državami nove demokracije v obrambi miru. Te demokratične sile si

Makedonsko ljudstvo je z velikastnimi prireditvami proslavilo dan narodne vstaje

Skoplje, 13. okt. (Tanjug.) Praznik narodne vstaje je ljudstvo Makedonije slovesno proslavilo. Največje slavnosti so bile v Prilepu, vasi Belčistu pri Ohridu, v Kumanovem in v Kavadarju, središčih osvobodilnega gibanja makedonskega naroda.

Mitinga v Prilepu se je udeležilo več kot 6.000 ljudi. Mesto je bilo okrašeno z zelenjem ter jugoslovanskimi in makedonskimi zastavami, kakor tudi s slikami generalisima Stalina, maršala Tita in predsednika vlade LR Makedonije Lazarja Koliševskega. V vasi Belčiste pri Ohridu, v okolici katere je bilo prvo osvobodeno ozemlje v Makedoniji, se je zbrala ogromna množica ljudstva. Ob tej priložnosti so dali novi gimnaziji v Belčistu ime generalmajorja Svetozarja Vukmanovića-Tempe, pod vodstvom katerega je bila leta 1943 formirana prva makedonska udarna brigada.

Ogromne svečanosti so bile tudi v Stipu in Bitolju. Festivala narodnih plesov in pesmi se je udeležilo veliko število gostov iz vseh krajev LR Makedonije, drugih naših republik in iz Pirinske Makedonije.

V imenu vlade LR Makedonije je v Stipu govoril minister brez listnice Nikola Minčev. Dejal je, da je proslava 11. oktobra t. l. posebnega pomena za na-

cionalno kulturo makedonskega naroda, ker dokazuje, v kolikšni meri se ljudska oblast zanima za to, da čim bolj dvigne nacionalno kulturo in jo usmeri na pravo pot.

Osvobodilna borba in ustanovitev FLRJ sta dala makedonskemu narodu vse možnosti, da se vsestransko razvija in kulturno dviga. V novi Jugoslaviji je makedonsko ljudstvo začelo s hitrimi koraki nadomeščati to, kar v dolgem suženstvu ni bilo mogoče uresničiti. — V kratkem času je vstalo na stotine novih osnovnih, srednjih in strokovnih šol. Ustanovljena je bila tudi največja znanstvena ustanova — prva makedonska univerza. Izvedba petletnega plana bo pomenila za makedonski narod ne samo zgodovinsko in ekonomsko zmago, ampak tudi veliko kulturno revolucijo.

Slavnosti v Bitolju se je udeležilo okrog 20.000 mešanecv, kmetrov iz okolice in gostov iz ostalih predelov Makedonije. Slavnosti so prisostvovali tudi predsednik Prezidijske Ljudske skupščine FLRJ Dimitar Vlahov, ministra zvezne vlade Bane Andrejev in dr. Dimitar Nestorov, predsednik vlade LR Makedonije Lazar Koliševski in ministri vlade LR Makedonije.

V imenu vlade LR Makedonije je udeležence pozdravil minister za prosveto Kiro Hadživasilev.

Priključitev Pulja k Jugoslaviji pomeni začetek obnove njegovega gospodarstva

Pulj, 13. okt. (Tanjug.) S končno osvoboditvijo Pulja je Istra dobila svoje pravo gospodarsko in kulturno središče, svoje glavno mesto. Čeprav od osvoboditve mesta ni preteklo niti mesec dni, se je življenje Istre že začelo usmerjati proti Pulju in mesto že dobiva značaj mest nove Jugoslavije, v katerih se obnavlja in gradi.

Pod anglo-ameriško okupacijo je puljsko prebivalstvo trpelo zaradi slabe prehrane in preskrbe, zlasti delovno ljudstvo in tisoč brezposelnih delavcev. Po prodajalnah je bilo sicer dovolj blaga, toda cene so bile nedosegljive za puljskega delavca. Črna borza in tihotapstvo sta cvetela, trgovci pa so stalno navijali cene.

Tik pred osvoboditvijo je MLO v Pulju začel pripravljati mesto za čim hitrejšo obnovo in uvedbo normalnega življenja v njem. Takoj po osvoboditvi so bile prodajalne odprte in preskrbljene z blagom, nakar se je začelo naeršno porazdeljevanje življenjskih potrebščin prebivalstvu. Prej v Pulju že meseci ni bilo mesa, sedaj pa so trgi preskrbljeni z zadostno količino rib, sadija in zelenjave. Oddelek za trgovino in preskrbo MLO redno oskrbuje prebivalstvo z racionalnimi življenjskimi potrebščinami. Razen tega je bil izdan izreden obrok racionalnih potrebščin, masla, olja, moke in drugega.

Ljudski sovražniki so pod varstvom zvezniške vojaške uprave odpeljali iz Pulja stroje, material in dele industrijskih naprav ter razbili vse, česar niso mogli odvreči. Med drugim so odpeljali tudi ves inventar iz vseh večjih hotelov v mestu. MLO je začel popravljati in oskrbovati hotele že tedaj, ko so bile anglo-ameriške čete še v mestu. Sedaj

poslujejo že tri mestne restavracije in štiri delavsko-nameštenske menze, tako da je rešeno vprašanje nastanitve potnikov in turistov ter da je zagotovljena prehrana delavcev.

Razen trgoveškega življenja se ureja in organizira tudi gospodarsko življenje. Tovarna cementa dela že s polno zmogljivostjo in delavci so se obvezali, da bodo do 29. novembra zvišali produkcijo. Tudi ladjedelnica »Scoglio Olivio« že deluje ter že popravljajo ladjo »Piltivce«. V kratkem bodo odprte tri mehanične delavnice, tovarna ključavnice in tovarna testenja. Plinarska in vodovod redno delata.

Po vsem mestu delajo mladinske delovne brigade in brigade antifašistk. Te brigade birajo gradivo s porušenihi hiš in čistijo mestne ulice.

Kulturno življenje v mestu je dobilo novega zagona. V času anglo-ameriške okupacije je bilo Hrvatom in Italijanom onemogočeno vsako kulturno delo. Kljub oviram s strani okupacijskih oblastev pa je lani dokončalo šolo 720 učencev Italijanov in 530 Hrvatov. Letos so bile italijanske in hrvatske šole odprte na slovenski način ob navzočnosti prebivalcev in raznih predstavnikov oblastev in množičnih organizacij. V prvih dneh se je vpisalo v hrvatske šole 450 učencev, v italijanske pa 500. Učiteljisce, ki je sedaj delalo v Opatiji, bo prav tako nastanjeno v Pulju. Tudi strokovne šole so začele z delom. V ladjedelnici »Uljanik« — Scoglio Olivio je že 15 dni odprta šola z več kot 80 učenci. Razen tega se pripravila tudi več strokovnih, jezikovnih, analfabetskih in drugih tečajev.

Pulj šaka velika bodočnost, ki si jo je njegovo ljudstvo s svojo borbo tudi zaslužilo.

III. šahovski šamplonat Jugoslavije

V kraljevske indijski obrambi damskega gambita sta se inž. Vidmar in Gruber v 22. potezi po zamenjavi figur zedinila za remis.

Dr. Trifunović je proti Germeku že v otvoritvi dobil kmeta, nato pa se enega, tako da se je Germek v končni dveh prostih kmetov vdal.

V sicilijanski partiji Puc—Vuković je nastala živa kombinacijska igra, kjer je Puc osvojil kmeta, ki pa ga ni mogel obdržati. Nasprotnika sta se nato sporazumela za remis.

Pirc je kot črni proti kap. Markoviću igral Tartakoverjevo varianto damskega gambita. Po pozicijski igri sta igralca v končni trdnjavi in dam remizirala.

V slovanski obrambi damskega gambita je Radotić, ki je imel črne figure, igral proti Božiću ostro varianto. Po raz-

ličnih rokadah je nastala dvorezna igra, v kateri je Božić dobil figuro in zmagal v 32. potezi.

V katalonski igri Milčić—Kuljišinski je beli izgubil kmeta in se je moral boriti za remis. V časovni stiski pa je v 38. potezi prekoračil čas.

Tot je proti dr. Vidmarju igral Collejev sistem. Črni je v srednji igri, ko je prišel v boljšo pozicijo, prezl figur, a zanjo dobil tri kmete. Ker je bil beli kralj razgaljen, je dr. Vidmar nato remiziral z večnim šahom.

Prekinjene so partije: Gligorić—Tomović v še nejasni poziciji ter Bidev—Kostić z izgledi Bideva na zmago.

Stanje po VIII. kolu: dr. Trifunović 7, Božić, Puc 5½, dr. Vidmar 5 (1), Tomović 4½ (2), Gligorić, Piro 4½ (1), Bidev, Tot 4 (1), Vidmar mlajši 4 tit.

V četrtak 16. oktobra ob 20 bo v okviru Ljudske univerze v veliki dvorani kina Matice predaval minister za prosveto dr. Jože Potrč;

O MEDNARODNEM POMENU OKTOBRске REVOLUCIJE

Vstop prost!

skupno z nami prizadevajo, da bi počele razdaljo med razbojniškimi načrti imperialističnih avanturistov in uresničenjem teh načrtov.

Slovanski narodi so postali po volji zgodovine, je rekel na koncu svojega govora generalajntant Gundorov, predstraža boja naprednega človeštva za mir in demokracijo in zato morajo biti trdni in združeni. Vse svoje sile moramo dati za naše združevanje. Naj bodo enotnost, trdnost in neomajnost slovanskih narodov v tem boju zgled junštva in hrabrosti, ki so prišli do izraza v boju proti Hitlerjevi Nemčiji.

Naj živi enotnost slovanskih narodov v boju za mir in demokracijo! Predsednik slovanskega komiteja Jugoslavije rektor beogradskega vseučilišča Števan Jakovljević je izrazil v svojem govoru radost, da je prišel ta srečni dan, ko si lahko narodi Jugoslavije in Bolgarije podajo po dolgi in mučni zgodovini bratsko roko.

Sekretarka nacionalnega komiteja Domovinske fronte Coli Dragojeva je opozorila na velike uspehe Oktobrske socialistične revolucije in na pomen njene 30-letnice za vse napredno človeštvo.

Predsednik slovanskega komiteja Češkoslovaške minister Zdenek Nejedly je poslal bolgarskemu narodu plameteče pozdrave češkoslovaškega ljudstva in govoril o velikem pomenu Leninovega in Stalinovega dela ter o Veliki oktobrski socialistični revoluciji, ki je odprla vsemu človeštvu nove perspektive.

Predsednik bolgarske akademije znanosti Todor Pavlov je v zaključnem govoru omenil veliko ljubezen bolgarskega naroda do svoje dvakratne osvoboditeljice, bratske SZ in vseh slovanskih narodov.

Z zborovanja so poslali generalisimu Stalinu pozdravno brožavko.

Zakaj je letos obnova na Notranjskem manj uspešna kot lani

Od osvoboditve pa do konca lanskega leta so obnovo podeželja vodile tehnične baze. Začetkom letošnjega leta so bile ukinjene in je prešlo vodstvo obnove na okrajne ljudske odbore. Nekateri okrajji se z ukinitvijo baz niso strinjali, češ da tako obnova ne bo šla. Tako so ti okrajji že vnaprej napovedali, da pri obnovi ne bodo dosegli velikih uspehov. Seveda pa je takšno govornje in z prerokovanjem kaj slabo vplivalo na same krajevne odbore in obnovitvene zadruge, ki so v takih primerih upravičeno že vnaprej slutile, da okrajji ne bodo pri obnovi pomenili to, kar so pomenile tehnične baze.

Ce pravimo, da je obnova podeželja prešla pod vodstvo okrajnih ljudskih odborov, je to treba razumeti kot akcijo več forumov, ne pa da je to delo samih okrajnih referentov za obnovo. Toda, ker se je večina okrajev držala slednjega, to je, da je obnova popolnoma prepustila referentom in jim ni nudila nikakršne pomoči niti ni mobilizirala množičnih političnih organizacij za pomoč pri obnovi, letos še zdaleka nismo dosegli tako velikih uspehov kakor lanske leto. Bogate izkušnje lanskega leta letos nismo izkoristili, ampak smo celo dopustili, da so se ponavljale napake, ki so jih delale posamezne zadruge v preteklem letu. To, da nobeno od ministrstev do nedavnega ni imelo pregleda in kontrole nad obnovo, ker je z ukinitvijo tehničnih baz odpadla tudi uprava istih pri ministrstvu za gradnje, je sicer napaka, ki pa prav gotovo ne opraviči tega, da so okrajji popolnoma prepustili obnovo referentom in je zaradi tega postala obnova navadna gradbeno dejavnost, ne pa široka politična akcija, kakor je bilo to v preteklem letu.

ODKUPNE KAMPANJE NE SMEJO OVIRATI OBNOVE

Obiskali smo zadruge na Notranjskem, ki so lanske leto pod vodstvom tehnične baze v Cerknici dosegle prav lepe uspehe. Lanske leto so si zadruge same izdelovale strošno opeko itd. Z dobro organiziranim delom, s sodelovanjem vseh množičnih organizacij so uspele vrednost dobljenih kreditov povečati za več kot štirikrat. Kako pa bo letos? Na okraju v Rakeku referenta za obnovo nismo dobili. »Je na terenu, ker je sedaj kampanja za odkup krompirja,« je povedala tovarišica, ki je bila v pisarni. »Pred nakupom krompirja je bil odkup žita, še prej setvena kampanja le kdaj se ulegne referent dovolj zanimali za obnovo,« smo premišljevali, ko smo se peljali proti najbolj oddaljeni obnovitveni zadrugi okraja Rakek v vas Babno polje.

»Da, referenta za obnovo menda ni bilo pri nas že od maja naprej,« pove predsednik obnovitvene zadruge. Torej bo le res, da je okraj pozabil na obnovo in so celo okrajnega gradbenega referenta tako obložili z drugim delom, da se za obnovo ni ulegel dovolj zanimali. V tem so si podobni vsi okrajji. Nekakšna centralizacija okoli enega dela, ali kaj?

Vas Babno polje je bila med vojno popolnoma porušena. Fašisti so pobili skoraj vse moške prebivalce. Zato danes imenujejo kraj tudi »vdovska vas«. V vasi je kaj malo moških in smo hitro videli, kako napačno je okraj naredil, da je obnovo popolnoma opustil zadrugam. Med mnogimi je tudi vdova Troha Franciška, po domače Knezova. Ima tri otroke, mož pa je že v prvih bojih padel kot partizan. Hišo so Lahi požgali, nove pa še do danes ni začela graditi. Kako naj si sama pripravi les. Zadruga se pa točno držijo navodil, v katerih je rečeno, da si more pogorelec sam pripraviti les. In ker tudi pomoči ni dobila, se še vedno skriva z otročiči v nezdravem stanovanju, medtem ko predsednik zadruge popravila hišo ki ni pogorela. Pa ni, da bi krivili samo predsednika ali tajnika zadruge. Tudi okraj je za take napake odgovoren, ker se ni niti z okrajnim gradbenim referentom pomenil, kako izvesti navodila okrožnice, ki jo je dobil od ministrstva za gradnje in kjer je točno napisano, komu je potrebno še posebej pomagati pri obnovi. Najprej je treba pomagati vdovam po padlih partizanih. Če se okrajni funkcionarji o tem niso pomenili niti z referentom je popolnoma razumljivo, da tudi v »vdovsko vas« ni šel nihče, ki bi vaščanom dal navodila, komu naj grade in kako naj organizirajo pomoč tistim, ki so najbolj potrebni. Zato tudi tam delajo napake, čeprav je tamkajšnja zadruška razmeroma dobra in je izpolnila že nad 60% svojega letnega plana.

V LOŽU NI ZADRUŽNE ZAVESTI

Iz Babnega polja smo se peljali v Lož. Novi problemi in nove napake. Predsednik toži, da je zadruška postala navadna trgovina za izdajanje cimenta, opeke itd. O zadrugi ni govora. Zadrugačnik le nerad nudi pomoč sosedu pogorelcu. Še celo to se je dogodilo, da je zadrugačnik prinesel račun za prevoz opeke ali peska, ki ga je pripeljal s svojimi konji in vozom za svojo hišo. Nujno je, da se tako stanje, ki zopet izvira iz nesodelovanja med okrajnimi političnimi forumi in med OF in LMS organizacijo na vasi, popravi. Če bodo tako delali, ni govora da bi vrednost dobljenih kreditov z delom povečali. To pa je še vedno naša parola pri obnovi podeželja. Seveda delajo v Ložu tudi take napake kot smo jih videli v Babnem polju. Zadruga v Ložu pa je pokazala, to je treba priznati, iznajdljivost pri iskanju notranjskih rezerv. Z rušenjem starih bunkerjev so dobili precej opeke, kamenje požganih hiš tudi ponovno uporabljajo. Toda kaj ko v zadrugi ostalo ni v redu in obnavljajo le-

tos trenutno le 7 poslopij. Lanske leto so jih obnovili 17 in se vse skupaj le malo pozna pri več kot 100 požganih hišah.

LANSKO LETO 60 POSLOPIJ, LETOS PA LE 24

Ustavili smo se tudi v Cerknici, Ravniku in Begunjah. Ze gole številke so nam povedale, da letos obnova tudi tu ne gre tako, kot lanske leto. Na okraju smo dobili številke o letošnji obnovi, ki pa se precej razlikujejo od tistih, ki smo jih dobili v zadrugah. V Cerknici so v letu 1945 obnovili 14 poslopij, v letu 1946 60, letos pa le 24. Okraj ima drugačno statistiko kot zadruga, in sicer 45 obnovljenih poslopij za letošnje leto. Še slabše in menda najslabše je v zadrugi v Begunjah. Novih poslopij lanske leto niso gradili. Popravili so le nekaj delno poškodovanih. Letos obnavljajo vsega skupaj 4 poslopja. Predsednik se ne zanima za zadrugo, najbrž zato, ker ima sam že streho nad glavo. No, in če se vodi zadruge ne zanima za delo, tudi noben drug forum ne more pomagati. Boljše bo šlo, če bo v Begunjah nov predsednik, ki bo znal prijeti za delo in dvigniti zadrugo zavest, ki je v teh krajih najslabša. Lanske leto nekateri niso obnavljali zato, ker so čakali »spremembe«. Na Ravniku pa so pokrili 19 streh od 87, ki so bile v programu. Če pripomnimo, da smo kaj začuden gledali 3 nove vile, ki kaj malo spadajo v gorsko vas je še bolj potrjeno, da obnova, kakor je že iz številk razvidno, ni dobro vodena.

NAJBOLJŠA ZADRUGA

Končno smo pa le prišli v zadrugo, ki je obdržala tradicijo lanskega leta. Obnovitvena zadruška Hudi vrh je dokazala, da gre tudi brez zadostne pomoči okraja obnovo naprej. To je odvisno od odbora v zadrugi. Nikakor pa nečemo, da bi okraj zato, ker smo to napisali, trdil: »Če ti lahko, pa naj še drugi.«

V lo zadrugo je spadala cela vrsta požganih vasi. Toda letos, veselje je gledati, je Hudi vrh obnovljen. Metlje obnovljene »Še par skednjev bo treba postaviti,« pravi predsednik. V Ravnah, ki so lani zaostale, letos bolj hitro. V letošnjem letu so obnovili in zgradili že 47 poslopij Partizanov, ki so hodili tod okoli, bi se čudili novim, z belimi strehami pokritim vasem.

DAPPS v Mariboru napoveduje tromesečno tekmovanje vsem podružnicam Slovenije

Maribor, 10. oktobra.

Delovni kolektiv Državnega avtobusnega prevoznikovega podjetja v Mariboru se v polni meri zaveda, kaj lahko s svojimi močmi doprinese k izvedbi petletnega plana. Delavci, ki jih je preko 200, se uporno bore z vsemi težavami.

V prostorni delavnici so razporejeni posamezni avtomobilski deli, ki so jih pobrali iz razbitin v vojni uničenih avtomobilov, med kupi starih, neuporabnih vozov ali pa so jih izdelali doma v svojih delavnicah. Delavci iz teh delov sestavljajo nove avtomobile. Izgotovili so v avgustu v trimesečnem načrtu doslej največji avto, ki vozi na progi Maribor-Pluj. Poleg tega so izven načrta napravili nov petmestni tovorni avtomobil, s katerim so nekaj časa prostovoljno prevažali ruševine pri obnovi Maribora.

Posamezniki in skupine tekmujejo med seboj. Pred vsemi se odlikujejo novatorji, ki so s svojimi izumi premostili razne težave in napovedali najostrejšo borbo vsem tistim, ki hočejo z neupravičenimi izostanki ovirati to, kar delovni kolektiv s požrtvovalnim delom ustvarja. Novator-udarnik tov. Noe je žrtvoval svojih 200 mesečnih nadur in prav toliko prostovoljnih ur.

Pa tudi drugi tovariši zaslužijo vse

Setev v trboveljskem okraju

V trboveljskem okraju oranje in setev dobro napreduje. Kmetje neumorno delajo, trudeč se, da čimprej spravijo zrnje v zemljo, da jim ne bi morebitne vremenske neprilike zavrele izvajanje plana. Letošnja dolgotrajna suša je povzročila velik zastoj pri jesenskem oranju in setvi, ker je bila zemlja presuha in pretrda. Nekateri kmetje so poskušali orati pred dežjem, kar pa se ni obneslo. Seme v takih zemlji ne bi vzklilo. Dež, ki je padel 23. in 24. septembra t. l., je pospešil jesensko oranje in setev.

Na njivah tistih kmetovalcev, ki so začeli sejati takoj po padlem dežju, že kalijo posamezne kulture.

V trboveljskem okraju orjejo zaradi hribovitosti terena po večini z vprežno živino. V ravninskih predelih pa, kot je Radeška dolina, je traktorska brigada kontrolirala okrog 100 ha površine za jesensko oranje in že orjejo s traktorji. Preskrba s semeni je v okraju zadovoljiva. Ob pričetku setve so ljudske oblasti naročile pri semenarni v Ljubljani 30 ton semenske pšenice, 4 tone rži, 4 in pol tone ječmena. Vsa semena so takoj razdelile. Posamezni krajevni ljudski odbori oziroma napreže še vedno naročajo seme, ki jim primanjkuje.

Seme so razdeljevali proti plačilu le kmetom, ki niso pridelali niti semena. Poleg tega so seme razdeljevali proti zamenjavi z istovrstnim žitom in proti zamenjavi za ajdo. Po novi uredbi pa

NEIZKORIŠČEN USPEH

Problem zase pa je tudi letos delovna sila. Okraj je v tem pogledu pokazal iznajdljivost, ki pa je ostala neizkoriščena. V Cerknici so organizirali upravo gradbenih del. V to upravo so vključili okoli 163 delavcev, v glavnem zidarjev, ki naj bi gradili tam, kjer je najbolj potrebno. Poslovdaja te uprave je imel pretekli mesec 5720 din plače, zidarji, ki delajo v režiji, zaslužijo tudi do 5000 dinarjev in dobijo za svoje delo še petkrat dnevno hrano s pijačo, so se končno spomnili, da morajo dobiti za svoje preokurno delo tudi 50% pribitkov. To ni z razliko od lanskega leta nič drugega kot »uradno in dopustno šušmarstvo«. Kmetje, ki jim gradijo take skupine — seveda le, če jim dajo dobro hrano — trdijo, da je to še dražje kot lanske leto, ko zidarji niso bili nikamor vključeni. Akordnega dela ne dopuščajo in ga celo preprečujejo. Zakaj, nismo ugotovili. Toda efekt dela je zelo slab.

To po eni strani. Po drugi strani pa okraj z birokratskimi ukrepi zavira privatno samoiniciativo. Primer: obrtnik Šega Stane je izdelal vsa okna in vrata za hišo. Okraj mu tega ne izplača, češ da račun ni pravičen. Videti pa je, da mu le nagajajo, ker se noče vključiti v okrajno podjetje. Še to bi povedali, da dela Šega ceneje kot ostali mizarji.

Podobno ukrepajo tudi proti tesarju, ki je tesal ostrešja v Ravniku. Temu pravijo, da ni pravilno izstavil računa. Mislimo, da je le malo tesarjev v Sloveniji, ki bi znali izstavljati račune po vseh knjigovodskih pravilih. Tesar že od julija ni dobil izplačnega, kar je zaslužil, najbrž zato, ker se ni vključil v upravo obnovitvenih del, Tesanje ostrešja je računal 6000 din, dočim stane ostrešje iste velikosti, izdelano od tesarjev, ki so pri upravi gradbenih del, 7020 din. V te napake bo moral prej ali slej poseči okrajni referent za delovne odnose.

Vprašujemo se, ali bo obnova na Notranjskem letos uspešna? Ali bo z delom za štirikrat povečana vrednost dobljenih kreditov? To so vprašanja, ki jih je kljub zapozlosti še mogoče tako rešiti, da bo odgovor pozitiven. Če bodo politične organizacije popijele za delo in če bo okraj nudil zadrugam pomoč, bo šlo.

Posvetovanje s sindikalnih forumov o izboljšani delavske preskrbe

V soboto je bilo v Beogradu posvetovanje zastopnikov Centralnega odbora sindikatov in Centralnih upravnih odborov sindikalnih zvez, glavnih odborov, večjih krajevnih sindikalnih svetov ter delegatov sindikalnih podružnic večjih industrijskih podjetij. Posvetovali so se, kako bi izboljšali preskrbo in prehrano delavcev in nameščencev.

Sekretar centralnega odbora Nikola Kotle je poročal o nalogah sindikalnih organizacij za izboljšanje preskrbe. Ugotovil je, da so bili doseženi uspehi po zaslugi vsestranskih prizadevanj ljudskih oblasti in najširše podpore, ki so jo nudile sindikalne organizacije.

Leta 1946 so se življenjski stroški delavcev zmanjšali za 414 din na mesec (15,76%), kar je znatno vplivalo na zvišanje realne mezd. Toda razen lanskih uspehov, ki so vsekakor veliki, se je položaj delavcev le neznatno izboljšal, ponekod pa, n. pr. v Sarajevu, celo poslabšal. Krivdo je treba iskati v tem, da ni bilo več tako tesnega sodelovanja med nižjimi in višjimi sindikalnimi forumi. Razen tega si organi za preskrbo niso dovolj prizadevali, da bi delavstvo dobilo res vse, kar potrebuje. Prav tako sindikati, gospodarska podjetja, zadruge in državna podjetja za preskrbo niso bili dovolj iniciativni, da bi zagotovili vsemu prebivalstvu boljšo prehrano in oskrbo na prostem trgu. Veliko odgovornost za to pa morajo prevzeti tudi uprave gospodarskih podjetij, ki doslej niso posvečale dovolj pozornosti preskrbi delavcev. Šele po sklepu zvezne vlade, da morajo podjetja ustanoviti »službe za delavsko preskrbo« se čuti, da posvečajo tej nalogi nekoliko večjo pozornost, vendar pa še ne dovolj velike.

»Služba za delavsko preskrbo« je bila organizirana pri vseh zveznih rudnikih, za železničarje pa sploh ni bila organizirana. Delavstvo lesne industrije ima službo za preskrbo le v dveh podjetjih, kovinarji v 31 podjetjih. Na kmetijskih posestvih še ni nikjer organizirane te službe, pri tekstilnih podjetjih je pa organizirana v 10 tovarnah. Nadalje še ni služba za preskrbo organizirana pri 5 podjetjih kemične industrije. V ži-

vilski industriji je dobro organizirana le v 3 podjetjih.

Naloga delavsko-nameščenskih zadrug je, da preskrbujejo vse delavce in nameščence, ki niso zasedeni v službo za delavsko preskrbo, n. pr. delavce in nameščence pri manjših podjetjih. Zadruga morajo biti za svoje članstvo to, kar je služba za delavsko preskrbo za tiste delavce, ki se oskrbujejo v svojih podjetjih. Da bi bilo to doseženo čim prej, jim morajo sindikati nuditi veliko več podpore kot pa doslej.

Delavsko-nameščenskim restavracijam je treba tudi posvetiti več pozornosti, ker nadomestujejo gospodinjstvo delovnim ljudem, ki nimajo svojega gospodinjstva. Vendar je bilo poslovanje teh restavracij doslej slabo organizirano, predvsem zaradi slabega nadzorstva, ki bi ga morali opravljati višji organi za preskrbo.

Ustanovitev pomožnih ekonomij bo tudi znatno pripomogla, da se bo izboljšala delavska preskrba. Te ekonomije bodo zagotovile podjetjem primerno zalogo nekaterih živil in jim omogočile, da bodo lahko nudile ceno in boljše hrano delavcem. Vsa naša večja podjetja se morajo lotiti čimprej ustanavljanja takih ekonomij.

Organi za preskrbo delavcev bodo mnogo bolje izpolnjevali svoje naloge, če bo tudi boljše nadzorstvo nad njihovim poslovanjem. To pa bo mogoče doseči z uvedbo posebnega kontrolorja za prodajalne, magazine, menze, zadruge itd. in nadalje predvsem z uvedbo popolne vsakdanje ter točne evidence nad delom. Izboljšanje organizacije in dela organov za preskrbo delavcev in nameščencev mora biti ena glavnih nalog sindikalnih organizacij. Sindikalne organizacije morajo imeti stalen pregled nad vsem delom, tako da lahko vselej pravočasno posredujejo. V tem pogledu niso bile doslej dovolj iniciativne.

Po poročilu se je razvila živahna razprava. Delegati posameznih sindikalnih forumov so poročali o preskrbi delavcev na svojih področjih in predlagali, kaj bi bilo treba storiti, da bi se preskrba izboljšala za vse naše delovne ljudi, ki se zdaj borijo za izpolnitev plana.

Odredba o likvidaciji odnosov, ki izvirajo iz uredbe o pitanju prašičev

Na podlagi 3. člena uredbe o razveljavitvi uredbe o pitanju, cenah in prometu s prašiči v gospodarskem letu 1947-48, je izdal zvezni minister za trgovino in preskrbo odredbo o likvidaciji odnosov, ki izvirajo iz uredbe o pitanju, cenah in prometu prašičev v gospodarskem letu 1947-48. Odredba vsebuje tudi predpise o pogojih za prostovoljno pitanje prašičev. Glasi se:

1. Če se pogodbe, ki so jih sklenila kmetijska gospodarstva in kmetijske delovne zadruge s pooblaščenimi podjetji za odkup prašičev na podlagi obveznega pitanja, razderejo v smislu 2. člena uredbe o razveljavitvi uredbe o pitanju, cenah in prometu s prašiči v gospodarskem letu 1947-48, se kmetijska gospodarstva in kmetijske delovne zadruge dolžne:

- a) da v roku mesec dni po uveljavitvi te odredbe vrnejo pooblaščenemu podjetju za odkup prašičev sprejeto posojilo;
- b) da izročijo podjetju za odkup žita tiste količine koruze, ki so jim bile puščene za pitanje prašičev od obvezne odaje koruze;
- c) da vrnejo pooblaščenemu podjetju za odkup prašičev orobe, ki so jih prejeli za pitanje prašičev.

2. Za kmetijska gospodarstva in kmetijske delovne zadruge, ki podaljšajo pogodbo o pitanju prašičev, bo s pogodbo določeno tudi, kako lahko rejci prejmejo posojila za nakup in pitanje prašičev.

Ministri za trgovino in preskrbo ljudskih republik lahko v sporazumu z ministrstvom za trgovino in preskrbo FLRJ določijo količine koruze, ki jo lahko odkupna podjetja pustijo rejcem za rejo prašičev od obveznih oddaj, pri tem pa morajo upoštevati kontingente, ki so bili določeni v ta namen.

3. Kmetijska gospodarstva in kmetijske delovne zadruge, ki se niso obvezale, da bodo pitale prašiče, lahko s pitanimi

prašiči in mesnimi izdelki prosto razpolagajo. Prav tako lahko rejci, ki so se s pogodbo obvezali, da bodo redili prašiče, tiste prašiče, ki jih zredijo nad pogojeno obveznost, kakor tudi mesne izdelke, uporabijo prosto, ko bodo izpolnili svoje obveznosti po pogodbi.

Prosta uporaba obsega tudi prodajo po cenah, ki se prosto formira na trgu.

4. Vsi rejci, ki so sklenili pogodbe za pitanje prašičev, so dolžni zavarovati prašiče pri Državnem zavarovalnem zavodu FLRJ.

To zavarovanje se nanaša na škodo, ki bi jo imeli rejci, če bi živali poginile ali če bi jih bili pristljeni zaklati, in sicer najmanj v višini prejetega posojila.

5. Rejci, katerih pogodbe o pitanju so razveljavljene, imajo pravico do povračila premije, ki so jo plačali Državnemu zavarovalnemu zavodu FLRJ, če nečajo, da bi bile živali še nadalje zavarovane.

6. S to odredbo se razveljavlja odredba o prostovoljni reji ter pitanju prašičev v gospodarskem l. 1947-48, št. 27.243 dne 23. avgusta 1947. (»Sl. list FLRJ« št. 76-77.)

Ministri za trgovino in preskrbo ljudskih republik bodo predpisali pogoje in način sklepanja pogodb o pitanju prašičev s koruzo, in sicer med pooblaščenimi podjetji za odkup prašičev in socialnimi ustanovami (domovi, zdravilišča, interniti itd.), ki so v službi delavske preskrbe, z menzami, delavsko-nameščenskimi restavracijami, državnimi in zadrugačnimi gostinskimi podjetji, kakor tudi s kmetijskimi gospodarstvi, ki nimajo svoje koruze za rejo prašičev, imajo pa druge kmetijske pridelke, ki ne spadajo pod obvezni odkup.

Pitanje prašičev je dovoljeno samo v okviru kontingenta koruze, ki ga prejme ljudska republika v ta namen.

7. Ta odredba stopi takoj v veljavo.

priznanje. Novator Kapun Franc je napravil novo relejno stikalo za avtomobilsko dinamno, kar smo doslej uvažali iz inozemstva. Tudi model in material za to stikalo, ki se razlikuje od dosedanjih konstrukcij, je sam izdelal. Novator Zupančič Anton, tehnični vodja, pa je izdelal novo kokilo za vlivanje batov za dieslove motorje. Bati so se izredno obnesli, saj so brezhibno prevozili že nad 30.000 km. Tov. Zupančič je za vlivanje kokile uporabil novo zmes, ki jo je sam preizkusil. Nič manj pa ne zaostajajo za temi tovariši Ledinek Ivan in Cafuta Jože s svojima skupinama, ki služijo za zgled vsemu delovnemu kolektivu.

Tovariši v delavnici stremijo za tem, da izdelajo čim trpežnejša prevozna sredstva za blagovni in osebni promet. Zato so napovedali trimesečno tekmovanje vsem podružnicam DAPP Slovenije v sledečih točkah:

- 1. Zmanjšali bomo število prometnih nesreč na minimum.
- 2. Zmanjšali bomo neupravičene izostanke in tako občutno dvignili delovno disciplino.
- 3. Poleg ostalih prostovoljnih ur pa bomo izvršili še najmanj 500 prostovoljnih ur za naše primorske brate.

bodo zamenjavali seme tudi za koruzo, oves in fižol.

Vendar zanimanje KLO-jev ni povsem zadovoljivo, ker premalo poročajo o setvenih vprašanjih in setvenem načrtu, kar zelo ovira delo na okraju, ki si zaradi tega ne more ustvariti točnega pregleda. Čeprav traja setvena kampanja v trboveljskem okraju že od 25. septembra dalje, KLO-ji Hrastnik, Izlake, Koredež, Loka pri Zidanem mostu, Marno, Mlinše, St. Gotard, St. Lambert in Turje še vedno niso poročali o izvajanju setvenega načrta. (Tanjug.)

Pri melioraciji strumiškega polja v Makedoniji se je mladina posebno odlikovala

Nedavno je končala svojo nalogo druga izmena mladinskih delovnih brigad. Z melioracijo Strumiškega polja bodo pridobili 11.000 ha zemlje za pridelovanje riža, bombaža, tobaka in drugih industrijskih rastlin. Prva izmena delovnih brigad je presegla svojo nalogo za 90%. Prekopala je 134.318 m³ zemlje v 16.221 delovnih dneh. Druga izmena je začela delati 10. avgusta. Regulirala je reke Vasilico, Bajkovsko reko in Strumico. Vse brigade so znatno presegle normo, nekatero celo nad 100%. Za udarnike je bilo proglašeno 176 mladincev.

FESTIVAL DELA V KAMNIKU

V nedeljo je bil v Kamniku velik festival dela, na katerem sta na političnem zborovanju govorila tudi tov. Potrč Jože, minister za prosveto LRS, in tov. Dolinšek Tone, predsednik GO ESS. Festival je prikazal kulturne in gospodarske uspehe kamniškega okraja. — Na sliki: fizikulture med nastopom

Na Primorskem izboljšujemo železniški promet

Po dolgih letih presledka zopet redno vozi vlak iz Sv. Lucije v Avče in dalje proti Gorici. Promet je bil vstopalje že takoj prve dni po priključitvi. Sprva je bilo treba prestopati v Avčah, kar je bil tik za omenjeno postajo visok viadukt še neobnovljen. V več kakor dveh letih svojega gospodarjenja na našem ozemlju se ZVU ni pobrivala, da bi ga vsaj za silo obnovila. Naši železničarji so se pa takoj po priključitvi lotili tega dela. Sedaj je viadukt že toliko popravljen, da lahko vlaki z zmanjšano brzino vozijo čezenj. Tako je od 8. t. m. že direktni promet do Gorice brez presedenja v Avčah.

Tudi čez viadukt pri Kanalu morajo vlaki zaenkrat voziti še z zmanjšano brzino. ZVU ga je leta 1946. popravila s takim tehničnim defektom, da je največja dovoljena brzina za vse vlake le 5 km na uro. Tisti, ki so vodili popravljala dela na tem viaduktu, so bili opozorjeni na defekt, pa so samo zmajali z rameni in odgovorili: »Za nas je tako dobro. Kdor bo prišel za nami, pa naj popravlja.«

S priključitvijo Istre in Slovenskega Primorja je železniško omrežje FLRJ povečano za okrog 380 km. Od tega odpade na progo Podbrdo—Gorica

dobrih 56 km. Od Podbrda do Sv. Lucije, kjer se že dve leti pridno obnavlja, je proga dokaj dobra. Za lanske leto je bil obnovljen viadukt pri Grahovem, letos pa ga obnavljajo med Sv. Lucijo in Podmelcem. V teku so tudi dela za obnovo postajnih poslopij v Grahovem in Hudajužni, ter nekaj čuvajnic. Na odseku proge bivše cone A pa čaka naših pridnih rok še mnogo dela, preden bo proga obnovljena. Poleg že omenjenih viaduktov v Avčah in Kanalu je popolnoma požgana tudi postaja v Avčah. Prometni urad z vsemi telefonskimi in električnimi napravami je bil prve dni priključitve nameščen v pokritej vagonu, sedaj je pa v bližnji privatni hiši. V Kanalu je peronski zid ves okajen in ožgan, ker so imeli angloameriški vojaki v sredji pokritega perona kuhinje. Postajno poslopje v Gorici je precej dobro, močno pa so poškodovane kurilnice, delavnice in stranske tirne naprave. Most v Solkanu je v dobrem stanju. O telefonu in brzotoku ni bilo niti sledu. Manjkalo je celo več telefonskih drog. Pristopili pa smo k temu delu takoj, tako da je že 20. septembra bila vpostavljena telefonska zveza med Gorico, Ajdovščino in Sv. Lucijo.

—još

NOV DELOVNI USPEH MLADINE BOSNE IN HERCEGOVINE

Pet dni pred rokom so bile zgrajene gozdne ceste in železnica na Podromaniji

V nedeljo so na Podromaniji izročili prometu pet dni pred rokom cestno Podromanija—Hase, ki je dolga 14 km. Hkrati so izročili prometu tudi zobčasto železnico Podromanija—Rajkovići, dolgo 10,5 km. Cesto in železnico je zgradila ljudska mladina Bosne in Hercegovine ter s tem izpolnila obveznost, ki jo je prevzela na svojem II. kongresu.

Dela za zgraditev gozdnih objektov na Podromaniji so se začela letos 12. junija. V 36 mladinskih delovnih brigadah je iz številnih krajev Bosne in Hercegovine delalo skupno 6500 mladincev v dveh izmenah. Mnoga dela so bila gotova že prej. Tako so 1. avgusta končali cesto Pienovac—Kuštovića, 20. septembra pa cesto Vareš—Zvijezda in gozdno železnico Borovnica—Srebrenica. Skupno so zgradili 35 kilometrov nove ceste, popravili pa 23 kilometrov stare. Odstranili so 14 kilometrov stare obrabljene gozdne železniške proge in zgradili novo progo v dolžini 13 km. Nadalje so zgradili 42 mostov v skupni dolžini 861 metrov, nakopali in nasuli v nasipe 265.700 kub. metrov zemlje in kamenja, izkopali 16.219 m jarkov, zgradili 143 propustov in 4283 kub. metrov opornih zidov.

Zgraditev teh gozdnih objektov je velikanskega pomena za našo lesno industrijo, ker se bo pospešil in olajšal prevoz lesa iz bogatih gozdnih krajev. Nove gozdne ceste in železnice segajo do najbolj oddaljenih gozdov, ki jih doslej še niso izkoristili, ker prevoz lesa ni bil mogoč.

Lani so med veliko sušo izbruhnili številni požari na Romaniji in prizadeži so bili veliki gozdovi. Čeprav so požare hitro pogasili, je ostalo vendar mnogo ožganih dreves, ki jih je bilo treba čim prej podreti. Nevarnost je bila, da bi ožgano drevje, ki nudi izvrsten les, strohnelo.

Plan naše lesne industrije glede na njene velike perspektive in gozdno bogastvo Bosne zahteva zgraditev novih gozdnih cest, ki so eden glavnih pogojev pravičnega izkoriščanja gozdnih zakladov.

Izkušnje, ki jih je pridobila mladina pri graditvi proge Brčko—Banovići so mnogo pripomogle, da je bila olajšana izvedba teh del. Čeprav je primanjkovalo orodja, strojev in materiala in četudi so bila dela zelo težavna ter so zahtevala veliko naporov, so mladinske delovne brigade opravile svoje nalogo brez zastoja. Pomanjkajo strojev in orodja so nadomestile z žilavim in vnetim delom.

Rdeči križ Slovenije in »Teden čistoče«

Organizacija Rdečega križa Slovenije, ki je pravkar uspešno izvedla »Teden Rdečega križa«, je zastavila spet vse svoje sile za izvedbo »Teda čistoče«, ki bo od 19. do 26. oktobra. Naloga tega »tedna« je, da razbija ljudske množice in jih privede do tega, da store vse za dvig higiene v svojem bivališču in njegovi okolici. Organizirana bodo predavanja o higieni, ki naj se jih ljudstvo udeležuje v čim večjem številu. Organizirane bodo tudi razne čistilne akcije po vaseh in domovih. Člani RK bodo pomagali ljudem, ki sami tega ne morejo, očistiti in prebiliti stanovanja, urejali bodo dvo-rišča, smetišča, gnojlišča in stranišča, čistili bodo vodnjake in popravljali vodovode.

Ta dni je izšla v založbi RK Slovenije knjiga dr. Ivana Bonača »Poglavja iz higiene«, ki obravnava poleg vseh podrobnj splošne, stanovanjske in naselbinske higiene tudi vprašanje zdravstvenih ukrepov v stanovanjih, socialno higieno in socialno medicino. Tako je dobilo slovensko ljudstvo po 18 letih spet knjigo s področja higiene, ki bo res sodobna podlaga vsega njegovega prizadevanja v borbi proti raznim boleznim.

Glavni odbor RK Slovenije poziva vse svoje članstvo in vse svoje področne enote, da čim bolje izvedejo »Teden čistoče« in s tem doprinesejo svoj delež k dvigu zdravstvene ravni in delazmožnosti našega ljudstva.

Obratna ambulanta na ljubljanski postaji

V izvajanju temeljnega zakona o inspekciji dela in pravilnikov za izgraditev širokega sistema varnostno-zaščitnih ukrepov, ki naj čuvajo zdravje in življenje našega delavca, je tudi železniška uprava v Ljubljani storila nov korak za izboljšanje zdravniške službe in zdravstvenih razmer železničarjev.

Pred kratkim je bila v bivših prostorih vlakospremnega osebja na Masarykovi cesti (poleg pritičnega poštnega poslopja in nove avtobusne postaje) z dohodit za ulice in iz postajnega rajona odprta prva železniška obratna ambulanta. Na zunaj skoraj neopazna je ta nova zdravstvena ustanova s požrtovalnostjo vsega osebja — zdravniškega, bolniškega in delavstva — razmeščena zaenkrat v petih zelo ličnih in praktično urejenih prostorih. Trije služijo za čakalnice — eden med njimi je rezerviran za take, ki so potrebni zdravniške pomoči med službo, in imajo zato prednost pri sprejemanju, dva pa sta za zdravnika odnosno administratorko in bolniško sestro hkrati. Vsi prostori so bili na novo pobeljeni in prepleksani, prav tako tudi vsa oprava. Ambulanta po poleg sedesad-njih prostorov dobila še dve večji sobi, ki bosta preurejeni v bolniško, in bodo v njih lahko za krajši čas v oskrbi lažji bolniki.

Ambulanta že posluje vsak dan od 7 zjutraj do 6 zvečer. Službo opravljajo zaenkrat štiri zdravniki: trije rajonski za železničarje po svojčasnih rajonih, v katere je bilo razporejeno članstvo bivšega bolniškega fonda za drž. prometno osebje, ter šef-zdravnik filiale DZSZ za to osebje dr. Jereb. Namenjena je v najnih primerih vsem železniškim delavcem in nameščencem ter njihovim svojem, ne glede na to, v kateri enoti so v službi. Od načrta do postavitve ambulante je

preteklo izredno malo časa, kar je za službo vseh, ki so sodelovali pri njeni gradnji. Med njimi je treba omeniti pleksarja Starda in nadzornika Ronka, pa tudi osebje postaje v Ljubljani, ki je po svojih močeh pripomoglo, da je našel uspel tako naglo in tako smotno.

Opozorilo potrošnikom mesta Ljubljane

Da bi se omogočila prebivalstvu mesta Ljubljane hitra in nemotena nabava krompirja za zimo, izdaja Oddelek za trgovino in preskrbo pri MLO naslednje ukrepe:

Krompir se bo pričel razdeljevati dne 15. oktobra 1947, in to osebam, ki si do zdaj še niso pripravile zaloge za zimo. Za vsakega družinskega člana bo mogoče nabaviti po 50 kg krompirja v naslednjih prodajalnah:

Za RLO — I (Center Tabor), poslovalnica »Prehrane«, Napoleanov trg 3, in Krekov trg 11 ter poslovalnice »Naprome« Poljanska cesta, Masarykova cesta, Sv. Petra cesta, Komenskova cesta, Slomškova ulica, Prečna ulica, Vodnikov trg in Kongresni trg.

Za RLO — II (Šiška, Bežigrad), poslovalnica »Prehrane« Einspielerjeva 20 in Vodovodna cesta 67 ter poslovalnice »Naprome« Medvedova 11, Vodnikova cesta, Tyrševa cesta 37 a, Tyrševa cesta 38.

Delitev krompirja v Mariboru

Za preskrbo prebivalstva Maribora s krompirjem obveščamo, da se bo pričela delitev krompirja od torka, 14. t. m. dalje na odrezke živilkah nakaznic sukcesivno po 40 kg na osebo po 4,50 din za kg. Člani naprome prejmejo krompir v poslovalnicah, vsi ostali prebivalci pa

in Bežigrad ter Kačič, Celovška cesta 67.

Za RLO — III (Moste), poslovalnica »Prehrane«, Povšetova 71, Slamberger Ivan, Središka 8, ter poslovalnica »Naprome«, Zaloška cesta 22, in Hrušica.

Za RLO — IV (Rakovnik-Vrše), poslovalnice »Prehrane«, Krakovska 27, Rožna dolina, cesta V/2 (Jeločnik), in Rudnik 31 ter poslovalnice »Naprome« Sv. Jakob, Karlovska cesta, Cerkevna ulica, Traška cesta 46, Traška cesta 79, Večna pot, Rožna dolina, Vrhovec in Brdo.

Ker je v interesu potrošnikov, da se bo razdeljevanje vršilo čim hitreje, se manjše količine v naštetih prodajalnah ne bodo delile. Gospodinjstva, ki bodo želele nabavljati manjše količine, bodo imela možnost kupovati krompir na Pogodarijem in Vodnikovem trgu, kjer se bo krompir stalno prodajal.

Prodajna cena krompirju bo 4,50 din za kilogram.

MLO Maribor.

Dopisi »Ljudski pravici«

Kakšen ne sme biti ljudski zdravnik

Socialno zdravstveni sveti pri ljudskih odborih povezujejo sodelovanje množičnih organizacij z oblastnimi organi na področju socialnega skrbstva in zdravstva v skladu z zakonom. V teh svetih prihajajo do izraza živa in tvorna iniciativa ljudstva, brez katere bi ostala jalova vsa socialna skrbstvena prizadevanja oblastnih organov. Prihaja pa tudi do izraza kritika ljudstva, naperjena proti tistim poedincom, ki se ne zavedajo oziroma se nočejo zavedati, da je v ljudsko demokratični državi korist skupnosti nad korist poedinca.

Ljudstvo dobro ve, da velika večina naših zdravnikov požrtvovalno ponuja svoj poklic, ki je že po naravi socialen, kot služba o prid ljudski skupnosti za dvig zdravstvene ravni našega človeka. Zdravnik, ki v naši novi družbeni stvarnosti misli samo na svoje dobičke, je asocialen, ker iz boleznih in nesreče svojih soljudi črpa svoje koristi. Takega zdravnika bo naš ljudski kolektiv prej ali slej izločil iz svoje sredine kot nepotrebnega škodljivca.

Na konferenci socialno zdravstvenega sveta pri okrajnem ljudskem odboru Grosuplje je pomočnik poverjenika za socialno skrbstvo in zdravstvo poudaril naslednje:

Dr. Mejač, zdravnik v Laščah, se bolj briga za privatno prakso kot pa za dolžnost in obveznost do države. Pred tedni je prišel k njemu mladinec, poškodovan na roki, z nepredpisanim obrazcem socialnega zavarovanja. Napotil ga je v Grosuplje po drugi obrazec, ne da bi ga obvezal. Obvezal ga je dr. Podkornik v Grosupljem. K dr. Fedranu je obiskovalka Grden Jožefa pripeljala štiri otroke, katerih mati se ne briga zanje Sprejel jo je z besedomi: Kaj se brigaš za te otroke, naj pomro. Če se nihče ne briga zanje, se tebi tudi ni treba.

Temu ravnanju in izjavi ni treba dodajati opomb. Pravica delovnega ljudstva je, da vse samopazneže, ki tako govorijo in ravnajo, pokliče na odgovor in opozori na njihove dolžnosti. Dooršak Ivan.

Najboljšega vajenca smo poslali v TSS

Med vajenci mestnega vodovoda v Ljubljani se je vedno najbolj odlikoval tov. Aljaž Franc. Nižjo srednjo šolo je izdelal z odliko, vendar se zaradi gmotnih razmer ni mogel posvetiti nadaljnjemu študiju, temveč se je odločil za vodovodno-inštalatersko etroko.

Sedaj pa je tudi v tej stroki dobil možnost višje izobrazbe. Uprava mestnega vodovoda in sindikalna podružnica sta se odločili, da pošljejo tega ukažejnega mladince v tehnično srednjo šolo. Ves čas šolanja ga bo vzdrževalo podjetje z redno štipendijo iz direktorskega fonda, on pa se bo po končanem šolanju vrnil čez tri leta v podjetje kot diplomirani tehnik. Žič.

Sindikalno delo v okraju Koper

Delavsko kmečke množice Istre se zavedajo velike važnosti sindikalne organizacije. Ko se v teh dneh vršijo po vaseh sindikalni sestanki, se jih ljudstvo udeležuje v velikem številu. Večina vasi ima že postavljene sindikalne podružnice. Dosedaj je vpisanih v vsem okraju že 7628 članov. Mestni odbor sindikatov v Kopru si je zadal nalogo zvišati to število v teku meseca še za tisoč novih članov. Podružnice bodo ustanovili še po vseh vaseh, kjer jih dosedaj ni bilo. Ze sedaj je v nekaterih vaseh vpisanih do polovice prebivalcev v ES. Tako je v Bertokih od 809 prebivalcev 400 članov ES. Vse to dovolj jasno dokazuje, kako se naše ljudstvo zaveda važnosti sindikalne organizacije. Ogarev.

SV. LUCIJA OB SOCI. — Tukajšnja obnovitvena zadruga je dosegla pri svojem delu že lepe uspehe. Zadruga dela na področju več KLO in je do meseca septembra dosegla svoj letošnji plan za 80 odstotkov. Štiri stanovanjske hiše so bile popolnoma obnovljene in pred zimo se bodo v njih lahko nastanile družine. Delno pa je bilo obnovljenih več stanovanjskih hiš in gospodarskih poslopij. Obnovljen je bil tudi vaški vodovod. S tem se je v veliki meri izboljšala preskrba s vodo. Med šolskimi počitnicami je bilo obnovljeno in preurejeno tudi šolsko poslopje. Da so bila dela še do pričetka šolskega leta dovršena, ima posebno zaslug učitelj tov. Murovec.

Tudi pri nas je ustanovljen okrajni magacin s tremi prodajalnami, ki bodo poleg že obstoječe naproze znatno izboljšale preskrbo prebivalstva. Osnovan je bil tudi krajevni gostinski obrat.

TOLMIN. — Pod Krnoh bo ustanovljena centralna mlekarna in zgrajena žična vzpenjača, ki bo vezala planino Slemo s planino Polag. S tem bo dostava svežega mleka iz planin v mlekarno čim hitrejša.

Načrt stremi tudi za melioracijo in centralizacijo planin in pašnikov. Posebna skrb bo posvečena novo priključenim planšarskim kralom na Bovškem in Kobariškem. Posebna komisija proučuje možnost izboljšanja pašnikov, ki so med najboljšimi v Sloveniji in se tam lahko pase po več tisoč glav živine. —još.

DAJLA — ISTRA. Mladina tega kraja, ki je postal po zadnjih dogodkih zelo znan, je organiziral praznik trgatve. Na obširnem dvorišču bivšega benediktinskega samostana je bil razstavljen velik alegoričen voz, sestavljen iz grozdov in mladik. Voz je bil okrašen z velikim napisom »Zivela antifašistična mladina!« z zastavami in sliko maršala Tita. Ob treh popoldne se je zbrala vsa mladina vasi, vpregla v voz par volov in tako obšla vsa vas, počej partizanske pesmi. F. R.

Ljubljančani!

Na poziv ljubljanskega prebivalstva, naj sprejme študenta na dom, so se nekateri velikodušni Ljubljančani, ki razumejo potrebe študentov naše univerze, odzvali pozivu in sprejeli študente na dom. Klub razumevanju naših oblasti, ki so nam še doslej vedno na roko, klub vztrajnemu trkanju na vrata mnogih Ljubljančanov, klub dejstvu, da se je kakšnih 50 prosilcev namestilo, pa vendar vprašanje za nas ne more biti rešeno, dokler vsem in vsakomur ne omogočimo študija.

Zlasti primeri nekaterih novincev, ki so nekateri noči prespali na kolodvoru ali kjer koli na trdih tleh in končno obupali in se vrnili domov, se ne smejo povniti. Poudariti pri tem je zlasti treba dejstvo, da so te študente metalurgi, ki prihajajo iz ostalih republik, ker je metalurški oddelek samo v Ljubljani, da so torej ti študente morda med najpobrebnjšimi; za izvršitev plana za našo mlado, šele nastajajočo težko industrijo.

Iz teh razlogov še enkrat pozivamo ljubljanske prebivalstvo, naj se odzove temu klicu univerze, naj študente sami v čim večji meri sprejmejo s ustanovlence svojega sošolca. Javljajte razpoložljive prostore na Komisijo za socialno skrbstvo vsak dan od 9—11. ure.

Bruno Frank: Cervantes

Bruno Frank je napreden nemški pisatelj, dramatik in pesnik. Izdal je med drugim zbirko pesmi, dram: Sestre v tujini (1918), Dvanajst tisoč (1927), komedijo Vihar v kozarcu vode (1930), roman Knežinja, Politične novele (1928) in drugo. Med njegove najbolj uspele zgodovinske romane štejemo Cervantesa. Nova izdaja je izšla med drugo svetovno vojno v Stockholm, »enemu izmed pribežališč progresivnih nemških založb, za katere v fašistični Nemčiji ni bilo prostora«, kakor omenja uvod.

Z veseljem pozdravljamo prevod »Cervantesa« ob 400-letnici njegovega rojstva. Ne samo, da smo s tem dobili biografski roman enega največjih evropskih duhov, ampak tudi sodobno osvetlitev ene tistih dob, na katere je gledala zgodovina do nedavna z nazori, ki so vzdeli temu razdobju zavidljivi naslov »el siglo de oro« — zlati vek. In prav v tem je odlika romana, ki mu daje trajno vrednost in življenje preko vseh poizkusov osvetliti genije z aprioristično-idealističnih vidikov.

Skózi dva dela romana spremljamo Cervantesovo življenjsko borbo: v Madrid, Rim, Lepanto, Alžir, Madrid, Toledo, Mančo — križem Španije v Seville. Čudovita usoda ga spremlja. Zdelo bi se nam mnogokaj izmišljenega, če ne bi šlo za življenjske zgodbe v vseh glavnih točkah potrjevala zgodovina. Odraščajoči mladenci z velikimi upi ob prvem pesni-

škem uspehu, kardinalov instruktor, borec za krščanstvo proti Turkom pri Lepantu, vojni invalid na poti domov z velikimi upi v priborjeni sreči, ujetnik alžirskih vojnih roparjev, kljub trikratnim poizkusom bega še vedno svobodan, odkupljen po petih letih; zvezda upa zopet sveti, obup nad neuspeljimi dramatskimi prvenci, zadnji up — kralji, poslanec ali pismonoša v Oran? Pismonoša, tema obupa, druga strasna ljubezen z ženako s ceate, drugo ljubzensko razočaranje, »Galatea« — zakasneli utrinek mode; hrepenenje po miru, utrujenost, Catilina — žena iz njemu tuloga sveta, dolgočasje, vojni izterjevalce, ujeti don Quijote. Dogodek odriiva dogodek, vsi izredni, v celoti skoraj neverjetni. Snov za potepuški roman. Sami slijo k fabuliranju. In vendar je junak povsem navaden človek, genialni avtor »Don Quijote« — brez aureole skrivnostnega poslanstva, umetnik, ki ne potrebuje božanskih inspiacij.

Kje je vzrok te zamotane življenjske poti? Tam, kjer je alfa in omega vsega dejanja in nehanja: ekonomske silnice dobe. Ambiciozni fant, ki je čutil v sebi sposobnosti, je hotel priboriti sebi in staršem boljše življenje. Odprte so bile tri možnosti: cerkev, morje ali kraljevi dvor. Vse je poizkusil — neutrudljivo optimist, povsod jih je dobil po glavi — nepohojljivi don Quijote. Kaj hvarnost, poštenost, predanost! Denarja, denarja je potreboval Filip II., da uresniči svoje

sanje katoliške monarhije nad svetom. »Kakšnega duha je nekaj bil? Pač samo duhoven in neživljenski Takšnega duha, ki zanj zemski blagor in zemska sreča nič ne veljata, pozemsko sploh ne, ki zaničuje plug in kladivo, ki se oklepa samo križa in meča, ki v fantastično zamakne-nem častihlepu pozna en sam cilj: enotnost in čistost vere preko vseh ljudstev, vesoljno zmago svete črke.« (Str. 161.) Aristokracija je strnila vrste, množice so sirotele. Kulminacija veleposelst, v daljši doba meščanskih revolucij. Ena tistih dob, ko so množice izrazito zgolj predmet izkoriščanja nekaterih pljavk. Tedaj usoda Miguela Cervantesa ni bila redka prikazen. Polepuhi, avanturisti, lopovi, vlačuge, sužnji v Alžiru in kurtizane v Rimu, Escorial in bitka pri Lepantu, Filip II. in Hasan — Venezian — vse produkt takratnih ekonomskih razmer.

Uvod knjige je nepogrešljiv. Pravilna in bistra osvetlitev dogodkov. Zelim, da bi bilo več knjig iz tujih slovstev, opremljenih z uvodi, kakor je bila navada že pred vojno.

Ne moremo trditi, da jezik ni dober. Prevajalec Silverster Škerlj razpolaga z zadostnim materialom, da je dal tekstu življenje in dovolj pestrost v izrazih. Vendar pa je v knjigi nekaj tako robatih napak, da ne moremo preko njih: tu-le (str. 47/24). Sljajni dvorci se menjujejo (str. 26/14), neobrbljan (58/18), kralj vs imenuje stolnikom (65/10), ru-jave skale (65/30), vse povsod (69/10), zame je življenje že ven (71/22), dolgo je obstal (79/8), rujavci pustilji (103/11), Mexiki (160/7), pred večerajšnjim (233/12),

kar koli (235/20) i. dr. Prepričan sem, da v teh primerih ne gre za tiskarske pomote. Ker je čas, da naš jezik končno do podrobnosti očistimo, je menda prav, na smo jih navedli. K. C.

Razstava sovjetskih slikarjev v Zagrebu

V umetniškem paviljonu v Zagrebu so otvorili razstavo sovjetskih slikarjev Aleksandra Gerasimova, Sergeja Gerasimova, Aleksandra Dejneka in Arkadija Plastova. Pri otvoritvi so bili navzoči podpredsednika Prezidijsa Sabora LR Hrvatske Mile Popuča in Tuna Pabič, predsednik Sabora LR Hrvatske dr. Zlatan Sremec, sekretar Sabora Nino Rupčić, podpredsednik vlade LR Hrvatske Franjo Gaži s člani vlade, člani konzularnega zbora v Zagrebu, predstavniki JA na čelu z generalnim majorjem Vasom Jovanovičem, predstavniki množičnih organizacij ter javni in kulturni delavci.

Razstavo je otvoril predsednik Društva za kulturno sodelovanje LR Hrvatske z ZSSR dr. Pavle Gregorič. Govoril je tudi predstavnik VOKS-a Anatolij Nikotinovič Kalenin.

KULTURNA KRONIKA

Koncertni urad na Reki, ki je bil ustanovljen v lanskem decembru, je organiziral 49 koncertov s skupno 18.050 obiskovalci. V tej koncertni sezoni bo vrsta koncertov reških umetnikov. Razen tega bo organizirano gostovanje solistov in orkestror iz drugih ljudskih republik in inozemstva. Da bi se mladina seznanila

z razvojem glasbe tekom stoletij, bo koncertni urad skupno z mestnim odborom Ljudske mladine priredil 10 simfoničnih koncertov za srednješolsko in delavsko mladino. Koncerti bodo enkrat mesečno. Izvajali bodo dela klasične, romantične in moderne glasbe. Pred vsakim koncertom bodo uvodna predavanja v hrvatskem in italijanskem jeziku. Urad bo organiziral dvakrat mesečno tudi komorne koncerte po vseh srednjih šolah na Reki in Sušaku. Organiziranih bo tudi več koncertov v raznih krajih Istre, Hrvatskega Primorja in Gorskega Kotara. V kratkem bodo koncerti za rudarje rškega bazena v Rači in Podlabinu, dalje v Senju in Delnicah.

V Londonu je bila letos od 22. do 27. septembra mednarodna konferenca za narodno pesem in narodno pleso, na kateri je bil formiran mednarodni svet za glasbeno folkloro in izvolen časni izvršilni odbor, ki bo vodil svet do prve generalne skupščine, ki se bo vršila prihodnje leto. Za predsednika izvršilnega odbora je bil izvoljen znanj sodobni britanski kompozist dr. R. Waagan Williams. Za člana izvršilnega odbora je bil izvoljen delegat FLRJ na tej konferenci Natko Devčić, kompozist in profesor državnega konzervatorija v Zagrebu.

V Budimpešti bo odprta razstava jugoslovanske knjige. Na povabilo Društva za kulturno sodelovanje Madžarska—Jugoslavija bo odprtoval v Budimpešti kot predstavniki Komitaja za kulturo in umetnost pri vladi FLRJ književnik Čedo Mladarovič, ki bo odprl razstavo jugoslovanske knjige.

FIZKULTURA

Srednja fizikturna šola v Ljubljani je sprejela gojence prvega letnika

Za Zavodom za fizikturno v Ljubljani, ki je bil prva slovenska fizikturna šola, je letos v Ljubljani ustanovljena srednja fizikturna šola (v rangu učiteljske in srednje tehnične šole). Pouk na tej šoli bo trajal tri leta, medtem ko je bil Zavod enoletni tečaj. Brez dvoma bodo iz te srednje šole izšli izvrstni fizikturni učitelji in pedagogi. Ustanovitev te šole v Ljubljani predstavlja velik korak v uresničevanju kadrovskega plana v fizikturni. Na šoli se bodo poleg praktičnih predmetov, kot n. pr. plavanje, splošne telesne vzgoje, lahke atletike, športnih iger itd. poučevali tudi znanstveno strokovni predmeti. Od zdravstvenih predmetov bodo poučevali: o prvi pomoči, higieno, masažo, anatomijo ter fiziologijo, nato filozofski predmeti, in sicer ruski in še en tuj jezik ter matematika, fizika, kemija ter narodna in splošna zgodovina kot en predmet. Ker mora biti naš fizikturni učitelj v prvi vrsti dober vzgojitelj, bodo poučevali tudi psihologijo, pedagogiko in metodiko. Pouk je tako vsestranski in splošen, da ta šola možno spominja na stare antične gimnazije. V tej šoli bodo imeli gojenci vse pogoje za specializacijo. Vsako leto bo enomesenični smučarski tečaj, vsega skupaj torej trije. Poleg tega bo poletni v okviru taborjenja na programu alpinistika in planinstvo v praksi in teoriji.

Prvi letnik šteje 42 gojencev iz treh ljudskih republik in Trsta

Zanimiv je nacionalni sestav šole, o kateri bi si marsikdo mislil, da so v njej samo slovenski fizikturniki. Med gojenci prvega letnika jih je 6 iz LR Makedonije, 8 iz LR Bosne in Hercegovine ter 1 iz Trsta. Najmlajši je star 13 let. Prisotnosti fizikturnikov iz omenjenih republik in Trsta bo še bolj potrdila tovariške vezi med našimi in fizikturniki njihovih republik. Tovarišice pa bodo odšle v zvezno fizikturno šolo v Beograd in bo torej v Ljubljani samo moški oddelk.

Včeraj so imeli prijavljenci sprejemne praktične izpite. Dopoldne so imeli izpit iz obvladanja žoge ter vaje na vtišinski gredi (naskok, hoja, obrat, seskok). Popoldne so polagali izpit iz lahkoatletskih disciplin. Tehnični rezultati so na splošno zadovoljivi in nekateri zelo dobri. Tako so n. pr. najboljši metali kroglo 10,5 m; 60 m je pretekel najboljši v 8,6 sek., a skakali so v višino do 1,45 m.

V srednji fizikturni šoli bodo predavali naš najboljši športni učitelji ter pedagogi. Gojenci bodo stanovali v šolskem internatu v telovadnem domu na Taboru, kjer se bodo tudi hranili.

Državno prvenstvo industrijskih podjetij in kombinatov v mnogobojih je zaključeno

Beograd, 13. okt. Včeraj popoldne je bilo na igrišču Avala zaključeno prvenstvo industrijskih podjetij in kombinatov v mnogobojih. Posamezni tekmovalci so dosegli naslednje rezultate: streljanje: Milan Medvešček (Zelezniska delavnica, Maribor) 52 krogov; plavanje 100 m: Slavko Banič (Kombinat Borovo) 1:16,2; tek preko zaprek: Vlado Kovač (Tekstilna, Varaždin) 41 sek.; ženske: plavanje 50 m: Vera Nikolič (Budućnost, Titograd).

Najboljši v vseh disciplinah so bili naslednji tekmovalci: 1. Ivan Saksida (Zelezarna, Jesenice) 319 točk; 2. Josip Pogačnik (Zelezarna, Jesenice) 308 točk itd. Najboljše tekmovalke: 1. Zora Mali (Zelezarna, Jesenice) 238 točk; 2. Luejja

Dujmušič (Kombinat Borovo) 232 točk; 3. Mimi Puceč (Ljudska pravica, Ljubljana) 229 točk itd.

Plasman ekip: moške ekipe: 1. Orgapod (Zagreb) 3400 točk; 2. Zelezniške delavnice (Maribor) 3299 točk; 3. Tekstilne tovarne (Varaždin) 3298 točk; 4. Zelezarna Jesenice 3240 točk itd.; ženske ekipe: 1. Na-Ma (Subotica) 1508 t.; 2. Kombinat Borovo 1450 točk; 3. Zelezarna (Jesenice) 1375 točk; 4. Zelezniške delavnice (Sarajevo) 1313 točk; 5. Ljudska pravica (Ljubljana) 1271 točk itd.

Po tekmovalstvu je delegat Centralnega odbora Enotnih sindikatov Jugoslavije Arsa Lazarevič razdelil najboljšim ekipam in najboljšim posameznikom darila in diplome.

Plenum mestnega fizikturnega odbora Ljubljane

Do konca petletke mora imeti Ljubljana 6000 aktivnih fizikturnikov

V soboto se je vršil na Taboru plenum mestnega fizikturnega odbora Ljubljane, katerega so se udeležili delegati vseh ljubljanskih in izvenljubljanskih društev ter večjih aktivov, ter zastopniki vojske, LMS, OF in KSS. Plenumu je prisostvoval tudi sekretar komisije za fizikturno tov. Furlan.

Plenum je otvoril bivši sekretar tov. Šanta, ki je predal besedo predsedniku odbora tov. Pleškotu, ki je v krajšem referatu nakazal, kako nujna je danes povezava fizikturne organizacije z množičnimi organizacijami, predvsem z LMS ter sindikati, ki bodo skrbele, da se njihovo članstvo vključi v redno fizikturno delo.

Referat o razvoju fizikture v petletki je podal Osole Boris, sekretar mestnega fizikturnega odbora. Iz njegovega referata je razvidno, da mora imeti Ljubljana do konca petletke 6000, a okolica 3000 aktivnih fizikturnikov, da bodo pa ti ljudje lahko gojili fizikturno, je predvidena gradnja novih fizikturnih domov v Mostah, St. Vidu in Trnovem, dograditev starih, dogradil se bo stadion ter napravil pomožni v gramozni jami, oba pa bo spajal predor; gradili se bodo lokalni fizikturni parki v St. Vidu, Mostah, Trnovem in v Zgornji Siški. Da se bodo poživili zimski športi je predvidena gradnja modernega drsališča, uredila se bodo smučišča in sanjalska, v zvezi s tem pa organizirale širom Ljubljane smučke postaje z vsemi potrebnimi rekviziti. Tudi srednja fizikturna šola bo nastanjena v novih zgradbah, ki bodo zgrajene v petletki.

Nato je tov. Osole dejal, da bo potrebno v fizikturni še mnogo propagandnega dela, katerega danes še ne izvajamo. Dokaz nedelavnosti v propagandno-vzgojnem delu je tekmovalstvo za fizikturni znak. Od 4500 prijavljenih tekmovalcev je samo 240 tekmovalcev položilo vse norme za fizikturni znak.

Referat o splošni vadbi je imel strokovni sekretar Prešeren Igor. V njem je očrtal pomen in naloge, katere stojijo pred to panogo fizikture v petletki. Dejal je tudi, da moramo začeti s sistematičnim vežbanjem takoj, kajti zavedati se moramo, da stojijo pred nami velike prireditve, kot so zlet v Pragi in fizikturni dan v Ljubljani.

Sindikalno tekmovanje v streljanju

Sindikalna podružnica kovinarjev št. 22 DES direkta Ljubljana-mesto napoveduje dne 25. X. 1947 vsem sindikalnim podružnicam v Ljubljani tekmo v streljanju z vojaško puško in to v okviru proslave oktobrske revolucije.

1. Streljati bo treba na 150 m teže, prosto brez naslona in stoji po 5 strelcov. 2. Ekipa šteje 5 članov. 3. Ženske tekmujejo posamezno. 4. Vsaka podružnica postavi največ 2 ekipe. 5. Prijavnine: za ekipo din 10, posameznik din 5. 6. Prijave pisмено do 20. 4. m pri tov. Rataj Marinko (blagajničarki DES direkta Ljubljana-mesto Krekov trg 10-I, kjer se dobe tudi potrebne informacije). 7. Stroški za munice nosi vsaka podružnica sama, za člana po 15 din.

Z nadeljskega lahkoatletskega mitinga v Ljubljani

Od leve na desno: Oberšek (Enotnost) je pretekel 1500 m v času 4:18,4; Fran Pribošek (Enotnost) med metom krogle; Dagmar Gradišar (Kladivar) je skočila 4,81 m v daljino; Slava Deržek (Kladivar) v teku na 80 m čez zapreke.

VPRAŠANJE KOREJE

PISMO V. M. MOLOTOVA GENERALU MARSHALLU

Ameriška delegacija ni odgovorila na sovjetski predlog, naj bi se ameriške in sovjetske čete istocasno umaknile iz Koreje

Moskva, 13. oktobra (Tass). Minister za zunanje zadeve ZSSR V. M. Molotov je poslal 9. oktobra ministru za zunanje zadeve ZDA gosp. Marshallu naslednje pismo:

»Stališče, ki ga je delegacija ZDA zavzela v skupni sovjetsko-ameriški komisiji v Seulu, priča, da delegacija ZDA ne želi nadaljevati dela v skupni komisiji zaradi dosega sporazumnih rešitev o vprašanju glede osnovanjačasne korejske vlade, na podlagi točnega ravnanja po moskovskem sporazumu o Koreji.

Nasprotno moskovskemu sporazumu o Koreji in sporazumu, ki je dosežen med vladama Sovjetske zveze in ZDA v maju 1947 — o pogojih obnavljanja dela skupne komisije, vztraja delegacija ZDA na tem, da pri osnovanju korejske vlade sodelujejo ne samo demokratske stranke ter skupine Severne in Južne Koreje, ki so podpisale deklaracijo o podpori ciljev moskovskega sporazuma, in ki lojalno izvršujejo pogoje te deklaracije, temveč tudi reakcionarne skupine, ki se po podpisu te deklaracije bore proti moskovskemu sporazumu, ter so še nadalje članice tako imenovanega »Komiteja proti skrbništvu«, kar nasprotuje omejenemu sporazumu, ki je bil dosežen med vladama Sovjetske zveze in ZDA. Umljivo je, da se sovjetska delegacija, ki dosledno brani principe moskovskega

sporazuma, ne more s tem strinjati. Stališče delegacije ZDA je onemogočilo osnovanječasne korejske demokratske vlade v soglasju z moskovskim sporazumom, kar ovira vzpostavitev Koreje kot enotne demokratske države.

Zaradi nastalega položaja je vlada Zveze sovjetskih socialističnih republik pooblastila sovjetsko delegacijo, da v skupni komisiji v Seulu predloži nov predlog, in sicer: da se Korejcem onemogoči osnovati vlado brez pomoči in sodelovanja ZDA ter Sovjetske zveze, pod pogojem umaknitve ameriških in sovjetskih čet iz Koreje. Ako se vlada ZDA strinja s predlogom, da se v začetku leta 1948 umaknejo iz Koreje vse tuje čete, tedaj bodo sovjetske čete skupno z ameriški četami zapustile Korejo.

Kljub temu, da je sovjetska delegacija še 26. septembra predložila ta predlog na seji skupne komisije, pa žal delegacija ZDA še ni odgovorila nanj, kar zavira rešitev korejskega vprašanja.

Kar se tiče proučevanja korejskega vprašanja na zasedanju Generalne skupščine Združenih narodov, kakor predlaga pismo g. Lovetta od 17. septembra, je stališče sovjetske vlade o tem vprašanju, kakor vam je znano, že podala sovjetska delegacija na Generalni skupščini.

Kopije tega pisma pošiljam vladama Velike Britanije in Kitajske.

K razdelitvi sveta vodijo samo ekspanzionistične akcije reakcionarjev onstran oceana

piše »Pravda«

Moskva, 13. oktobra. Tass prenaša komentar moskovske »Pravde«, v katerem je rečeno: »Sporočilo o informacijem posvečevanju predstavnikov nekaterih Komunističnih partij konec septembra na Poljskem ter sklepi, ki so bili sprejeti na tem posvetovanju, je sprejela z velikim zadovoljstvom vsa demokratska javnost.

Deklaracija o vprašanju mednarodnega položaja, ki podaja markeistično analizo zadnjih let, je kot močan reflektor osvetlila milijonom ljudi sodobno razporeditev sil na svetovni pozornici. Pred narodi je odkrila politiko, cilj in metode imperialističnega tabora, ki teži k vzpostavitvi svetovnega gospodarstva ameriškega imperializma in uničenju demokracije. S svojo širino je pokazala plemenite in napredne cilje, ki stojijo pred imperialističnim in demokratskim taborom in pokazala hkrati pot, po kateri je treba iti, da bi se ti cilji dosegli in da bi se odkrile velike sile demokracije na vsem svetu.

Reakcionarni in desničarski socialdemokratski tisk je odgovoril na deklaracijo z zlobnimi komentariji, ki so enostranski po svoji vsebini. V ZDA in Veliki Britaniji, Franciji, Turčiji, Avstraliji in Francovi Španiji je nagib pisanja buržujskega tiska kričanje o »obnavljanju kominterne« in »komunistične nevarnosti«, ki je prav tako paničen, kakor je tudi izjavljen.

Kvalificirani netilci vojne iščejo vzrok za končno odpravo mednarodnega sodelovanja. Randolph Churchill poziva, naj se odpravi Organizacija Združenih narodov. »New York Times« agitira za sklenitev separatnega miru z Nemčijo. Sovražniki sodelovanja med narodi, sovražniki miru in demokracije, delajo po starih metodah. Kličejo »na pomoč« in se trudijo, da bi obtožili komuniste za razdelitvi sveta na dva tabora. Toda k tej razdelitvi vodijo samo ekspanzionistične akcije reakcionarjev onstran oceana, njihova sebična želja do novih zavojevanj in novih vojn.

ODLOK VRHOVNEGA ŠTABA DEMOKRATICNE ARMADE GRČIJE

Šole na osvobojenem ozemlju morajo pričeti z delom

Atene, 13. oktobra (Tanjug). Radijska postaja demokratske armade Grčije je objavila sklep št. 8 Vrhovnega štaba demokratske armade, v katerem je rečeno:

Da bi šole čimprej pričele z delom, odloča Vrhovni štab demokratske armade:

Čl. 1. Ljudski odbori, kolikor še niso izvoljeni obstoječi občinski odbori, morajo na podlagi zakonodajnega akta št. 5 takoj pričeti popravljati porušene šole. To se bo napravilo s prostovoljnimi delom državljanov. Gradbeni material za ta dela bodo dala na razpolago skladišča trgovcev in veleposrednikov, ki so

pobegnili, gradbeni les pa bodo dobili iz občinskih in državnih gozdov.

Čl. 2. Pouk v šolah naj se prične s sedanjimi učbeniki, kakor tudi knjigami in časopisi, ki so jih izdale demokratske organizacije mladine in pionirjev.

Čl. 3. Ljudski odbori bodo morali s sredstvi, ki jih določa zakonodajni akt št. 1, čl. 10, in s podporo, ki jo bo po svojih močeh nudila demokratska armada, ustanavljati dežje menze ter zagotoviti knjige in material za pisanje.

Za Vrhovni štab demokratske armade
General Markos.

Protest sovjetske vlade zaradi zločinskega napada na sovjetsko veleposlanništvo v čilski prestolnici

Moskva, 13. oktobra (Tass). Ministrstvo za zunanje zadeve ZSSR je prejelo poročilo iz Santiaga de Chile, da so ponoči med 9. in 10. oktobrom iz nekega avtomobila streljali iz strojnice na poslopje sovjetskega veleposlanništva v Santiagu.

Glede na to je namestnik ministra za zunanje zadeve ZSSR J. A. Malik pozval 11. oktobra čilskega veleposlanika v ZSSR g. Crus Ocampo ter mu v imenu vlade ZSSR izročil protest čilski vladi zaradi nezasišene kršitve eksteritorialnosti diplomatskega predstavnitva Sovjetske zveze v Čileju. J. A. Malik je pri tem poudaril, da se je to moglo pripetiti samo zaradi razudane kampanje, sovražne Sovjetski zvezi, ki jo vodijo v Čileju in ki je ne ovirajo čilska oblastva.

J. A. Malik je izjavil, da zahteva sovjetska vlada hitro preiskavo in strogo kazen za krivce.

G. Crus Ocampo je izrazil obžalovanje zaradi dogodkov v Santiagu in Maliku zagotovil, da bo takoj obvestil čilsko vlado o protestu sovjetske vlade.

Po prekinitvi diplomatskih odnosov med FLRJ in Čilejem

STALIŠČE ČILSKE VLADE JE ODRAZ KAMPANJE, KI VLADA V WASHINGTONU piše francoski tisk

Pariz, 13. oktobra (Tanjug). Večina pariških listov objavlja poročila o sklepu vlade FLRJ, da prekine diplomatske odnose s Čilejem.

»Ce Soir« omenja sovražno ravnanje čilske vlade z uradnimi jugoslovanskimi predstavniki in piše: »Stališče čilske vlade je odraz protikomunistične kampanje, ki vlada v Washingtonu. Znano je, da razpolaga ZDA z močnimi sredstvi pritiska na vse južnoameriške države, kakor tudi, da je po vsej Ameriki sprožena velika kampanja proti vsem demokratskim organizacijam.

Taka politika bo imela razen tega podporo argentinskega diktatorja Perona, ki prav sedaj podvzema izredne ukrepe proti Komunistični partiji Argentine.

Tass poroča iz New Yorka: Čilska vlada zavrača tako imenovano »komunistično delavnost«, hkrati pa dovoljuje profesionalnim organizacijam odkrito delovanje. Med temi organizacijami je »Aliansa Čilecev-antikomunistov«. Eden izmed njenih vodij je bivši notranji minister in advokat nemških tvrdk Arturo Alavaria.

Kakor javljajo, je ustanovila ta organizacija oborožene oddelke, ki pogosto napadajo poslopja čilske Konfederacije dela in Komunistične partije.

Vlada kljub protestom še nadalje molči. Junija tega leta je ustanovila velika skupina čilskih profesorov tako imenovano »Profesorsko gibanje«, ki ima za cilj borbo proti naprednim elementom v državi.

NOVE PROVOKACIJE MONARHOFASISTOV NA ALBANSKI IN BOLGARSKI MEJI

Tirana, 13. okt. (Tanjug). V poročilu o novih izzivanih grških monarhofasistov na grško-albanski meji je rečeno, da je 6. t. m. okrog 16. ure 15 grških vojakov, ki so prišli iz karavle Sajade, razvilo v strelce ob meji med 67. in 68. obmejnim kamnom ter so streljali več kot 20 minut s puškami in strojnimi na albansko patrolje.

Sofija, 13. okt. (Tanjug). V zvezi z novimi izzivanih grških monarhofasistov na bolgarsko-grški meji je izdala bolgarska direkta za tisk tole poročilo:

4. oktobra t. l. je letelo ob 16 v obmejnem rajonu štaba v Krumov gradu grško izvidniško letalo nad bolgarskim ozemljem. Letalo je priletelo iz Grčije, preletelo v bolgarsko zračno območje nad obmejno karavlo južno od vasi Žuti Čal in se usmerilo v globino bolgarskega zračnega prostora v smeri vasi Žuti Čal, Meden Buk in Černa Crkva. Ko je preletelo letalo mejo, je s strojnico obstreljevalo bolgarsko obmejno karavlo. Letalo je letelo v višini 100-150 m in se zadržalo nad našim ozemljem 5-7 minut, nato se je vrnilo v Grčijo preko vasi Malak Drvent.

Partizani v neposredni bližini Aten

Atene, 13. okt. (Tass) Grški tisk poroča, da je prišlo 9. oktobra popoldne do spopada med malim oddelkom demokratske armade Grčije in vladnimi silami v Filiji, okraj Midini, ki je oddaljen 15 km od Aten. Listi poročajo, da je to prvič, da so se gverilci pojavili v Atiki, in sicer v neposredni bližini grške prestolnice.

Kratka vest

Bukarešta, 13. okt. (Tass) Tisk objavlja vest, da so na velikem sestanku advokatov bukareštanskega področja, na katerem je bilo navzočih več sto advokatov, predsednik advokatske komore in drugi govorniki zahtevali v imenu vseh demokratskih advokatov v državi, da se brez usmilenja kaznujejo narodni izdajalec Maniu in njegovi sodelavci.

Vremenska napoved za torek, 14. oktobra: Zjutraj megla, nato jasno do lahne oblačnosti.

OBVESTILA

Obvestilo dijakom,

ki nameravajo obiskovati gimnazijo v Sempetru pri Gorici

Sprejemni izpiti za I. gimnazijo. Gimnazija v Sempetru pri Gorici javlja, da bodo sprejemni izpiti za prvi razred v sredo, 14. 10. m. v prostorih osnovne šole v Sempetru pri Gorici.

Popravni izpiti za gimnazijo. Dijaki, ki imajo popravne izpite iz vseh razredov, vključena je tudi matura, naj se javijo z vsemi dokumenti (sprilježevalo in prošnjo) dne 14. 10. m. v pisarni osnovne šole v Sempetru pri Gorici od 8. do 12. ure. Izpiti bodo pričeli 17. 10. m. ob 8. uri v Dijskem domu v Sempetru. Rok za popravne izpite iz mature bo objavljen naknadno.

KONCERTI

Koncert Prškega kvarteta nočej ob pol 21. v Filharmoniji bo prav gotovo eden najlepših in najpomembnejših komornih večerov letošnje sezone. Kvartet uživa po vsem svetu nesporan umetniški sloves, kar njegova umetniška izvedba tudi v polni meri zasluži. Umetniki Srubek, Berger, Cerny Simandl bodo izvajali Beethovna, Debussyja, Janáčka. Vstopnice: knjigarna Kongresni trg.

Koncertni abonma so že sprejela v pisarni Poslovalnice Kongresni trg 9. Ker bo prvi abonemski koncert že 20. oktobra, poročite s prijavi. Ugodnosti znatne.

GLEDALISCE

SLOV. NAR. GLEDALIŠČE V LJUBLJANI
Opera
Sreda, 15. okt. ob 20: Massenot: Manon.
Red Sreda.

MAJI OGLASJI

ZATEKEL se je v nedeljo popoldne majhen, bel, skodran pišček, ki sliči na ime Čapi. Poštenega najditelja prosim, da ga priinese proti nagradi v Komenskova 5-1, 4502

PROGLASAM za neveljavno knjžico kolosa št. 32496 na ime Ogrin Valentin, Medno št. 7.

PROGLASAM za neveljavno kolosarsko izkaznico št. 121331 Podgoršek Marija, Bukovca št. 24, p. Vodice, 4499

OŠEBO, ki je našla denarnico z legitimacijami in to: osebno izkaznico, vojaško knjžico, slud, legitimacijo, vojske izprave, OF legitimacijo na ime Leben Stane, naprosam, da odda v gostilni pri Jančezu, Sodna ulica, denar naj si obdrži kot nagrado. Istočasno razveljavljam navedene legitimacije. 462

RAZVELJAVLJAM osebno legitimacijo in živilsko karto TD na ime Brusar Anton, Na okopih 6, Celje, 250

RAZVELJAVLJAM šolsko sprilježevalo 4. razreda nižje gimnazije Trbovlje za šolsko leto 1940-41 na ime Dolinšek Jože, Hrašnik, 251

DNEVNE VESTI

Opozorilo! Zaradi razstreljevanja zaklonišč na Kongresnem trgu opozarjamo pešce kakor tudi voznike, da se na približujejo zakloniščnim objektom, v času ko se vrše dela, ter da se pokoravajo navodilom tamkaj zaposlenega osebja. Prehajanje preko Kongresnega trga ob času razstreljevanja ni dovoljeno, to je dnevno med 13. in 15. uro. Vabijo se vsi imetniki izlozb zaradi odvajanja stekla, da v zgoraj določenem času spuste preko stekla valjčne zastore. (trloje).

Bežna lekarna v torek, 14. 10.: Centralna lekarna, Tromostje.

RADIO

Ljubljana, Maribor in Slov. Primorje

DNEVNI SPORED ZA TOREK 14. OKT.
6.00 Budnica, jutranja telovadba — 6.10 Poročila, objava programa in vremenska napoved — 6.30 Glasba slovenskih narodov — 7.00 Radijski koledar, iz današnjih časopisov — 7.15 Četrte ure valčka — 7.30 Napoved časa in poročila — 7.45 Eumio Porrino: Sardinija — simfonična pesnitev — 13.30 Napoved časa in poročila — 12.45 Zabavna glasba, mali oglašaji in objave — 13.00 Igra pihalna godba radia Ljubljana pod vodstvom Rudolfa Stariča — 13.30 Fizikalni pregled — 13.40 Pojo češki zbori — 14.00 Melodije iz oper Čajkovskega — 14.30 Napoved časa, poročila in objava večernega programa — 14.45 Klavir v ritmu — 18.00 Srdnja Grigorjev pride v šolo (odlomki iz Kaverinovega romana »Dva kapitana« — 18.20 Komorna dela Gabriela Faureja. Sodelujejo: Uroš Prevoršek (violina), Nereo Gasparini (čelo) in Lucijan Marija Škerjanc (klavir) — 19.00 Radijski dnevnik — 19.10 Pisan spored izjava na harmoniki Avgust Stanko — 19.30 Napoved časa in poročila — 19.45 Zabavna glasba, mali oglašaji in objave — 20.00 Prof. Mirko Rupel: Prilovi in še kaj — 20.10 J. Brahms: Variacije na Haydnovo temo — 20.30 Pester glasbeni spored — 22.00 Prenos vesti Zvezne postaje iz Beograda — 22.15 Pojo Fantje na vasi — 22.45 Malo po svetu v glasbi.

KINO

LJUBLJANA, UNION: Francoska komedija »Potepuha v nebesih«, tehnik. Predstave ob 16.15, 18.15 in 20.15.

MATICA: Češki film »Car reke«, tehnik. Predstave ob 16.15, 18.15 in 20.15.

SLOGA: Sovjetski film »Neulovljivi Jane«, tehnik. Predstave ob 16.15, 18.15 in 20.15.

KOPELJEVO: Francoski film »Kavarna v pristanišču«, tehnik. Predstava ob 20.

MARIBOR, ESPLANADE: Češki film »Čokoladno oči«, tehnik.

GRAJSKI: Sovjetska pravljica »Pepelka«, tehnik.

CELJE, METROPOL: Francoski film »Bell valčke«, tehnik.

DOM: Sovjetski barvni film »Kameniti cvet«, tehnik.

PTUJ: Francoski film »Njen prvi sestanek«, tehnik.

NOV LETALSKI VOZNI RED

Od 15. oktobra dalje bo v veljavi sledeči letalski vozni red na liniji Ljubljana—Zagreb—Beograd in nazaj:

8.00 odhod	Ljubljana	prihod 16.15
8.30 prihod	Zagreb	odhod 15.45
9.00 odhod	Zagreb	prihod 15.15
10.45 prihod	Beograd	odhod 13.30

Letalske vozovnice pri PUTNIK-u. Cena za vožnjo Ljubljana—Zagreb znaša 260 din; Ljubljana—Beograd 1.100 din.

Letalo vozi vsak dan razen nedelje. Avtobus odhaja izpred PUTNIK-a ob 7.30.

MLINARJA

sprejme
valjni mlin Franc Majdič,
Vir, p. Domžale.

Iščemo za takojšnji nastop

več vzgojiteljev

in periektno

daktilografino

Plača po uredbi.
Prošnje s kratkim življenjepisom poslati Železniški industrijski šoli v Mariboru.

ZOBNO PASTO
USTNO VODO
BRIVSKO KREMO
KOLINSKO VODO
ŠAMPON
BRILJANTINO V TUBAH
TVORNICE ZLATOROG
MARIBOR

Zapustila nas je za vedno naša zлата mamica

Beti Meglič

Pogreb bo v torek, dne 14. oktobra ob 15. uri v Celju, na okoliško pokopališče.

Maribor 12. oktobra 1947.

Zalujoče rodbine:
MEGLIČ, PIKL, CONFIDENTI

MINISTRSTVO NARODNE OBRAMBE FLRJ

bo dodelilo večje število štipendij

študentom letalskega oddelka tehnične fakultete in dijakom strojnega oddelka tehnične šole

ki bodo na stroške Ministrstva narodne obrambe dokončali šolanje, nakar bodo ostali v aktivni službi Jugoslovanske armade.

Kandidati naj se obrnejo na najbližji vojni odsek, kjer bodo dobili potrebna navodila.

Na podlagi Splošnega zakona o ljudskih odborih čl. 26 č. točka 3, 5 in 7 je Mestni izvršni odbor Trbovlje na svoji izredni seji dne 20. septembra 1947 glede prodajanja neracioniranega blaga izdal naslednjo

odločbo

Za celotno območje Mestnega ljudskega odbora Trbovlje se dovoli prodaja neracioniranih proizvodov, vstevši vse proste viške hrane, ki jih stavlajo v prodajo direktno proizvajalci — samo na tržnem prostoru v Trbovljah, Vode — in to ob sredah in petkih ter plačilnih dnevih.

Proste artikle, katere prodajajo trgovci, bodo lahko še v nadalje prodajali v svojih lokalih.

Vsi prodajalci prostih viškov sladkorja in olja morajo pred prodajo istih obvestiti mestni ljudski odbor Trbovlje.

Vse prodajalce opozarjamo, da prodajajo le svoje pridelke in izdelke, ter se pri tem strogo držijo cen, ki so predpisane za neracionirano blago oz. proste viške.

Vsaka druga prodaja na cesti ali po stanovanjih je nedopustna, o čemer se obvešča vse prebivalstvo Trbovelj, kakor tudi kontrolni organi, ki bodo skrbeli, da se bo izdana odločba dosledno izvajala.

PISARNIŠKO MOČ

z znanjem strojepisja in ostalih pisarniških del,

KURIRJA

telesno zdravega, vestnega in poštenega,

RAZNAŠALCA ČASOPISOV za Kranj, KOLPORTERJA

za prodajanje časopisov, zaslužek ca. 4000 din mesečno

sprejmemo.

Pismene ponudbe poslati ali se osebno javiti v podružnici

»Ljudske pravice« v Kranju. — Nastop takoj.

REPATRIIRANCI!

V bazo za repatriacijo na Jesenicah (Gorenjsko) je prispela zaostala prtljaga, in sicer za tovariše(ice): Rodič Anton, Baznik Johan, Oblak Franc, Bručan Marija, Markovič Jože, Anzin Franc, Trampuš Francka, Prestrl Janez, Zajc Doroteja, Vernič Tomaž, Kajdič Franc, Arbitrer Martin, Sabnikar Franciška, Jurjevč Janez, Škorbin Franc, Baznik Johan, Pirnat Jernej, Kaučič Anton, Exler (iz bližine Kamnika), Hribar Leopold, Kvas Alojzij, Merela Marija, Knific Franc, Zabnikar Marija, Grosely Jože, Triler Marija, Pernat Matilda, Meglič Antonija, Obrulec Marija, Verdnik Kati, Merhar Blaž, Bergant Matevž, Garantini Anton, Marinček Antonija, Golob Friderik, Burja Marija, Špruk Andrej, Jerman Franc, Zorc Franc, Zimšek Franc, Osolnik Johana, Pinterič Joža, Simič Joško, Skok Mihael, Zottmann Rodiza, Beck Marija, Špruk Terezija, Bukovnik Alojz, Lavrin Jožefina, Mali Franc, Huvat Marija, Milavec Alojz, Jenko Franc, Sušnik Marija, Smid Rudi, Rifel Franc, Radl Franc, Tekalek Johana, Gregorc Anton, Erjamšek Anton, Beudž Josip, Dermastija Franc, Recentru, Rebernik Milica, Prestri Justi, Kastelic Ana, Kobe Josip, Lovše Valentin, Lavrič Marija, Rev Jožef, Žaga Marija, Koci Pavel, Lempel M., Balon Bernhard, Tramte Marija, Jarina Franciška, Zima Ana, Grad Johan, Kosmarik Marija, Novljan Julij, Negro Franc, Robida Stanislav, Meglič Franc, Pogačar Anton, Smajd Franc, Biček Andrej, Tomše Karl, Cegmar Franc, Brežar Antonija, Gorjanc Stanko, Štrmon Franc, Pečnik Alojz, Fatur Franc.

Prosimo vse navedene, da sporočijo svoje naslove pristojnim krajevnim ljudskim odborom (mestnim centrom). Naslov naj vsebuje: 1. priimek in ime; 2. kraj bivanja; 3. ulica in hišna številka; 4. zadnja pošta; 5. zadnja železniška postaja. Krajevne ljudske odbore prosimo, da ugotovijo, kdo je od zgoraj navedenih v njihovem kraju in ko prejmejo vse naslove, da jih pošljejo skupno na naslov: Baza za repatriacijo Jesenice (Gorenjsko).

Opozarjamo, da bo baza odgovarjala samo na dopise po gornjem predmetu.
UPRAVA BAZE ZA REPATRIACIJO, JESENICE

Mladinci in mladinke — vstopajete v Zvezno pilotsko šolo!

RAZPIS O SPREJEMU V ZVEZNO PILOTSKO ŠOLO

Med letom 1948 bo Zvezni odbor za športno letalstvo sprejel večje število mladincev in mladinke v Zvezno pilotsko šolo. Natečaj s podrobnimi pogoji za sprejema bo priobčil Zvezni odbor v začetku meseca januarja 1948. Zvezni odbor vendar kljub temu objavlja spodnji razpis že sedaj, da bi lahko posamezniki spoznali pogoje sprejema že prej, da bi se do tedaj potrudili in dosegli one pogoje, ki jih trenutno nimajo, in si tako omogočili sodelovanje pri natečaju.

Pilotska šola začne z delom 1. marca (prvi tečaj) in 1. julija (drugi tečaj) 1948. Pouk bo trajal bržkone tri mesece in pol za vsaki tečaj. V tečaj bodo sprejeti mladinci in mladinke, ki izpolnjujejo tele pogoje:

1. da ne smejo biti mlajši od 17 in ne starejši od 25 let;
2. da morajo biti povsem sposobni za letenje (kar bo ugotovljeno z zdravniškim pregledom);
3. da so uspešno dokončali vsaj osnovni modelarski tečaj;
4. da so uspešno dokončali vsaj »B« jadralski tečaj;
5. da so med šolanjem na jadralskih tečajih dokazali, da imajo smisel in zanimanje za športno letalstvo;
6. da imajo po možnosti vsaj štiri razrede srednjih ali njim enakih šol;
7. da so se izkazali v delu in akcijah Ljudske mladine kot primerni.

Kandidati, ki bodo najuspešneje dokončali tečaj, se bodo lahko še naprej spopolnjevali na šoli za rezervne častnike, omogočena jim bo trenaja v letalskih centrih in šolah, nakar lahko postanejo piloti vojnega letalstva, nastavniki letalskega jadraltva in piloti civilnega letalskega prometa.

Letos Zvezna pilotska šola končuje pouk svojega prvega tečaja. Uspeh, ki so ga pokazali mladinci, je zares velik. Niti mesec dni pouka ni poteklo in že je 50% mladincev samostojno letelo. Končni uspeh bo vsekakor presegel vsa pričakovanja, kar je dokaz, da ima naša mladina veliko smisla in ljubezni za športno letalstvo.

Ti podatki naj dajo našim mladincem in mladinkam zagona, da se že zdaj potrudijo, da bodo sprejeti v tečaje Zvezne pilotske šole.

Istočasno bo organizacijam športnega letalstva omogočeno, da s pošiljanjem svojih najboljših članov rešijo probleme pilotov remorkerjev, nastavnikov jadraltva, vodij športnega letalstva, a rešili jih bodo, ako do 1. marca ali 1. julija 1948 usposobijo najboljše kandidate za Zvezno pilotsko šolo.

ZVEZNI ODBOR ZA ŠPORTNO LETALSTVO

Glavni urednik: Ivan Bratko — Naslov uredništva: Kopitarjeva 6. — Uprava: Kopitarjeva 2. — Telefon uredništva in uprave: 52-61 do 52-65 — Telefon na ročninskega odd: 30-30 Telefon oglasnega odd: 36-85 Štev. ček rač. 60 1045-22

Miško Kranjec:

V Prekmurju se je Marija prikazala

(Nadaljevanje in konec.)

Nekaj pa je vendarle potrebno pri vsej stvari: brezpogojno obraniti prekmursko ljudstvo ne samo pred prevarami, temveč še bolj pred sleparijami, v katere često brede ne toliko po svoji krivdi, kolikor bolj, povejmo naravnost, po krivdi prekmurske, zlasti katoliške duhovščine. Naj bo ta obdolžitev še tako težka, na tej duhovščini leži krivda, da se prekmursko ljudstvo ne more iztrgati iz spon preteklosti in da danes postaja nič manj kakor nekoč predmet grdega izkoriščanja ovinkarskega politikanstva ljudi, ki sta jim domovina in država ter blagor ljudstva deveta briga. Če je katoliška cerkev v Prekmurju po nekaterih svojih duhovnikih nekoč storila kaj pozitivnega v razvoju vsaj glede jezika, potem ta duhovščina v novi državi ni nikdar ljudstvu z eno samo besedo pokazala, kje je njegova domovina, kje njegova država, pač pa je iz vseh njenih besed naprestano dihala in še dihal vzpodbuda, da onstran meje, v Avstriji čakajo Angleži in Amerikanci, ki vsak trenutek pridejo pomagat bednemu prekmurskemu ljudstvu. In kateremu je zdaj prišla na pomoč Marija sama.

Kateremu ljudstvu pa? Tistemu, ki je tisoč let živelo eno samo brezdušno življenje v sklopu madžarskega fevdalizma, kjer človek ni slišal nikdar besede, da je človek, pač pa vsak dan vsaj enkrat, da je »marha« (živina)? Ali naj pridejo pomagat tistemu prekmurskemu ljudstvu, ki je v časih stare, pod turstvom An-

glije živelo Jugoslavije, prebredlo skoraj vso zemeljsko oblo za kruhom? Deset do petnajst tisoč ljudi je vsako leto šlo zdoma po svetu, trošilo tam svoje sile, se vračalo zgarano, preživelo doma nekaj mesecev, pa spet moralo po svetu, ker doma ni moglo živeti. Ali je bil to tako velik blagoslov za prekmursko ljudstvo? Na tisoče otrok v Prekmurju je raslo in živelo brez ljubezni matera, ki so blodile po svetu. In prekmursko ljudstvo samo je raslo in živelo brez ljubezni do domovine. Toda ne domovine, ki je dala vsem tem tisočim doma zaslužka in kruha, ne, ta domovina po teh »voditeljih« ni odrešenica prekmurskega ljudstva, pač pa naj bi to postali Angleži!

Se nikdar ni prekmursko ljudstvo ničesar sprejelo s tako odkritim srcem in z radostjo, kakor po tej vojni svojo slovensko domovino, svojo novo državo in svojo ljudsko oblast. Njih domovina se je zdaj prvič za njihovo spoznanje razširila prek ozkega obzorja rodne vasi in Prekmurja na vso Slovenijo, na vso državo. Če katoliška duhovščina v Prekmurju z ljudstvom ni mogla po tej poti, bi morala vsaj molčati, da bi se ne zapletala v zavajanje in izdajstvo. Povejmo odkrito: nova Jugoslavija, ljudska oblast v tej državi, je bila tista, ki je odrešila prekmursko ljudstvo, nova Jugoslavija je tista, ki mu ustvarila v njegovem bednem življenju v vsej zgodovini zdaj prvič boljše bodočnost. Kakšno pravico potem naj ima katoliška duhovščina v

Prekmurju, da zavaja to ljudstvo, da ga vodi in zapleta v izdajstvo? Zakaj, kjer koli je kdo v Prekmurju obsedel, je za slehernim stala mračna senca prekmurske duhovščine.

Potem ko je ta duhovščina pod madžarsko okupacijo zvesto molčala, pa naj bi Madžari počeli kar koli, se danes vsak ukrep naših oblasti, vsaka odredba, vsak zakon, skratka sleherni stvar spremeni v njihovih rokah v predmet agitacije proti ljudski oblasti, proti domovini, proti državi. Začelo se je pri oddaji svinjskih kož, masti, jajc, mleka. Gonja se je nadaljevala pri bosanskih otrokih, ki so v svoji bedi našli zatočišče pri prekmurskih prekmurskih revnih družinah, ko ga na bogatih, v preobliju živčih farah ni našel en sam otrok. Nadaljevalo se je pri vsakovrstnih volitvah, pri Ustavi, pri civilni poroki (medtem ko je bila civilna poroka pri Madžarih nekaj samo po sebi umevna!). Začelo se je pri agrarni reformi, začelo se je s pesmijo o zapiranju cerkva, zatiranju duhovnikov, preganjanju vere, pri verouku v šoli. Nato je prešlo vse skupaj na slabe letine, na sušo, ki da je je kriva ljudska oblast. Toda na tihem so se isti ljudje veselili suše, ker so izračunali, da bo suša zrušila ljudsko oblast, pa jo zato pošilja sam bog! Toda na dan oddaje žita so duhovniki našli potrebo, da so napravili procesijo za dež, samo da bi ljudje ne oddajali žita. A če je kdaj deževalo delj, so se že ti ljudje veselili, da bo dež uničil tisto, česar suša kljub vsej božji pomoči ni mogla. In ko so na eni strani agitirali proti oddaji žita in sploh prezečkov, so na drugi strani bili veseli, če bi sploh nič ne zrastle, saj ljudska oblast mora slehernemu človeku preskrbeti

kruha. Potem da ni obleke, ni čevljev, ni in ni. V tej državi ni ničesar. Ni soli, ni sladkorja, ni tobaka. En sam nepretrgan napad na ljudsko oblast, na domovino, na državo! In kakor po cerkvah vsaj trikrat na dan zvonilo, tako je od teh cerkva ves dan zvonilo, da se bo vsak čes spreminilo. Vsak čas! Sto, tisoč, še več terminov je v dveh letih propadlo, tako da so treznejši ljudje začeli misliti in sprevideli, da je vse to ena sama sleparija. Pa se je tako ljudstvo začelo deliti med tiste, ki so trezno gledali na svet in na tiste, ki so postali samo iz dneva v dan nestrpejši. Prekmursko ljudstvo se ne samo ni uprlo, temveč je spregledalo. Med delavci udarniki po Sloveniji so tudi prekmurski ljudje. Med kmeti udarniki so na prvem mestu bili proglašeni kmetje iz Prekmurja. Bilo jih je trideset. Jaz pa jih poznam zelo mnogo, ki bi prav tako zaslužili ta časten naslov. Pošteni, značajni so in zavedni.

Vse to, namreč prebujenje prekmurskega ljudstva, njegovo dozorevanje, potem pa, ker se stvar ni premaknila nikamor naprej, pač pa so izdajalci drug za drugim prihajali v roke, je postajalo že preveč mučno in brezizgledno. Ne samo naravno, postalo je nujno, da se v tej zagati prikaže Marija, ki naj opomni prekmursko ljudstvo in ga dvigne proti ljudski oblasti. Marija se mora prikazati. Prikazati pa se mora čim bolj množično, seveda izvemši grešnikov, zlasti takih, ki podpirajo ljudsko oblast.

Marija se je prikazala. To ni komedija. Nasprotno, nekaj žalostnega, že klavnega je v tem. Ko ni hotelo biti ne Angležev ne Amerikancev, se je prikazala Marija. Jaz sem jo sicer hotel napovedati za drugo poletje, ker nisem mi-

šlil, da je pri nekaterih že tako hudo. No, s tem se stvar ne spremeni mnogo. Tokrat se ni v gmrovju, kar je sicer njena navada, pač pa je odšla posadat med veje. Zakaj med veje in zakaj Marija sploh tako ljubi gmrovje in drevice, preputimo katoliški cerkvi, da razišče in pojasni svetu.

Mi sami bomo pa priča klavnega konca tega prikazovanja. Ne glede na to, ali je posegla vmes ljudska oblast, da razkrije sleparstvo, bo to prikazovanje samo od sebe zamrlo, kakor so zamrila vsa prikazovanja. Ko bo prišel jesenski dež, celo pa, ko bo začelo snežiti in bodo brili ostri zimski vetrovi po prekmurski ravnini, se Mariji ne bo ljubilo posedati na hrastovih vejah, to je gotovo. Še manj pa se bo ljubilo našim Prekmurcem v snegu in mrazu prezebovati pod hrasti in bolsčati v veje. V večini so že toliko previdni in pametni, a še najbolj vneti bodo raiši sedeli pri topli prekmurski peči. In tako bo vseh videni, ki jih prinaša poleti moreča zatohla vročina prekmurske ravnine, žalosten konec. Zakaj še nikdar se ni zgodilo, da bi se Marija prikazala na topli prekmurski peči. Stvar se je začela nekoliko kasno, da bi lahko imela tisti razmah, kakršnega bi doživela, ako bi se pojavila v običajnem vročem avgustu, ko je v jeseni še daleč. Razgreti prekmurski možgani se bodo ohladili od mraza, malo jih bo premotil novi mošt in bo v redu. Ni pa izključeno, da gremo v take čase, ko se bo Marija začela prikazovati širom po Sloveniji. Kaipa šele spet prihodnje leto, tako avgusta, septembra. To je čas za prikazovanja. Naši Prekmurci pa bodo takrat že preboleli sleparstvo, v katero so bili pahnjeni.

KOMISIJE »TEHNIKA IN ŠPORT«

Pengov Marjan:

Elektrifikacija in industrializacija je pot naših narodov v lepšo bodočnost

Po vseh krajih rastejo nove stavbe, tovarne, dimniki, jezovi, montirajo se stroji, spreminja se lice naši zemlji. Vse hiti, petletni plan je zakon, vsi tekmujejo za prekoračenje.

Industrija pri nas ni bila visoko razvita, zato nastopajo pri vzpostavitvi novih tovarn velike težave. Nimamo starih izkušenih mojstrov, »stebrov produkcije«, ki bi vodili nove oddelke, mi gradimo z udarniki in novatorji z voljo, iniciativo in požrtvovalnostjo našega zavednega delavstva. Tovarne rastejo tako hitro, da komaj dobivamo kader za delo, zato moramo pričeti z množično pripravo naše mladine za razne industrijske poklice. Specializacija dela se bo z razvojem industrije še povečala, zato naj se mladina že v svojih šolskih letih pripravljiva in spoznava s tehniko. V ta namen naj se ji nudi vse možnosti spoznavanja raznih obdelovalnih strojev, njih upravljanja, konstruiranja, da si pridobijo osnovno znanje čimprej. S tem bo olajšan in skrajšan študij v strokovnih tečajih, strokovnih in visokih šolah.

Prav to nalogo pa ima komisija »Tehnika in šport«, ki združuje ljubitelje tehnike, športne letalce, avtomobiliste in motocikliste, fotamaterje, športne brodarje in radio-amaterje ter na zanimiv način pritegne k delu mladino, katera pri športnem udejstvovanju spoznava tudi delo in konstrukcije. Tako dviga svojo tehnično znanje praktično in teoretično.

Pri nas vlada največje zanimanje za avtomobilizem in motociklizem, ki se razvija po novih smernicah od meseca januarja tega leta, ko je bil sestavljen Republiški odbor za to panogo. Izvršena je bila reorganizacija moto-športa širom Slovenije. V vseh večjih krajih so bili osnovani iniciativni odbori avto-moto društev, katerih naloga je bila izvršiti široko propagando in vključiti v grupe in krožke vse prijatelje motorizacije.

Delo društev se deli predvsem na tri glavna področja, in sicer v modelarstvo, v šolstvo in športno udejstvovanje.

Da se dvigne modelarstvo, so društva organizirala svoje delavnice, v katerih se vršijo razni teoretični in praktični tečaji, in sicer od pionirskih, mladinskih pa do konstruktorskih. V teh tečajih izkorišča šolska mladina svoj prosti čas za dvig tehničnega znanja. Tu se vežbajo v popravilih in montaži motornih vozil, delajo se razne rekonstrukcije in preizkusi novih konstrukcij. Delavnice oziroma boljše »modelarski instituti« bodo morali biti opremljeni z vsemi stroji za obdelavo kovin, tako da se bo lahko vsakdo priučil dela na teh strojih. Naša društva imajo danes največje težave z nabavo opreme zaradi pomanjkanja orodja in strojev. Tu se je pa izkazala ravno samoiniciativnost nekaterih društev in krožkov, ki so z raznimi nabiralnimi akcijami spravili skupaj vso potrebno opremo, kot krožek »Poljane« ljubljanskega avto-moto društva, grupa Domžale, društvo Kamnik itd. Prihodnje leto bomo videli na tekmovanjih že razne nove stroje po lastni zamisli naših članov konstruktorjev.

V okviru sekcij za šolstvo so skoraj vsa društva organizirala šošerske tečaje po navodilih Republiškega odbora. Zanimanje je bilo zelo veliko in je končalo teoretične tečaje okoli 1800 članov. Težava pa nastopa s praktičnim vežbanjem vožnje vsled pomanjkanja vozil. Tudi tu lahko pohvalimo posamezna društva in krožke, ki so si iz lastnih sredstev pripravili vozila, kot n. pr. grupa Domžale, društvo Šoštanj, društvo Kranj, krožek ministrstva trgovine itd. Tu nam je priskočila na pomoč JA in Predsedstvo vlade, ki nam je od Narodne imovine nakazalo večje število vozil, katera so naša društva že precej kompletirala. Tako ima skoraj vsako društvo svoj avto, s katerim se bodo člani po izvršenem popravilu praktično vežbali. Republiški odbor pa organizira letečo šolsko kolono iz kamionov in avtobusov, ki bo po končanih teoretičnih tečajih posameznih društev poslana tem v pomoč, da se bodo tečajniki čimprej izvežbali tudi v praktični vožnji. Na ta način se vzgaja nov kader šoferjev, ki jih bomo pri povečanem prometu nujno rabili za izvedbo petletnega plana. Naše geslo pa je: vsak naj postane vozač! Tako bomo znižali upravne stroške podjetij in ustanov, ker ne bo potrebno toliko profesionalnih šoferjev, katere bo nujno potreboval povečani tovarni promet.

Po tretji liniji, to je športni, delujejo vsa društva zelo aktivno. Med letom je bilo organiziranih 25 ocenjevalnih voženj cestnih in dirkališčnih tekmovanj, na katere so društva mobilizirala veliko šte-

vilo svojih članov. Pri vseh prireditvah se je pokazal lep razvoj po organizacijski kot po športni plati. Pogrešamo pa skoraj povsod večje sodelovanje avtomobilistov. Samo avto-moto društvo Ljubljana je izvedlo široko propagando tudi v tej smeri in ima danes včlanjenih nad 90 avtomobilistov v krožku »Avto-pionir«. Vsi člani tega krožka so se obvezali, da bodo na svojih vozilih izvežbali po enega mladincega za šoferja. Društvom stavljam o krožek za vzgel pravega dela in discipline. Pri avtomobilizmu pa želimo večjega sodelovanja državnega sektorja; vsa ministrstva, ustanove in podjetja naj nudijo vozila svojim krožkom, da tako podpro njihovo delo. Športne sekcije imajo nalogo, da za vzgojo novih tekmovalcev organizirajo posebne tečaje, in sicer za motocikliste in avtomobiliste, za vožnjo v kolonah, terensko vožnjo itd.

Med letom so naša društva s široko propagando, s tečajmi in prireditvami pritegnila k sodelovanju veliko število novih članov. Pri tem pa se je izkazalo, da je najbolje organizirati krožke po ustanovah in tovarnah. Ti krožki so življenjsko najbolj sposobni in kažejo najboljši razvoj; ker so organizirani v okviru sindikalnih podružnic teh ustanov in podjetij. Na ta način si zasigurajo tudi finančno podporo. V fondih vodstva podjetij je predvidena gotova vsota v fizikalne namene, od katere gre en del za »Tehniko in šport«, iz te vsote si bodo krožki lahko sami oskrbeli vozila in opremo svojih delavnic. V tem pogledu prednjači društvo Ljubljana, ki ima organiziranih že 18 krožkov po ministrstvih, ustanovah in podjetjih. V društvi se vzgajajo novi kadri, ne samo po tehnični, temveč tudi po organizacijski plati. Najboljše člane bodo društvo predlagala za odgovorna mesta pri raznih podjetjih in ustanovah, mladincem pa omogočila nadaljnji študij in specializacijo.

Poleg naše prve naloge, priprave novih kadrov za tovarne in promet, pa imajo naša društva tudi dolžnost v svojih tečajih pripravljati in učiti mladince za službo v motoriziranih edinicah JA. V jačanju udarne moči naše armije z zdravim, prekaljenim tehničnim kadrom je garancija, da ohranimo pridobitve narodno-osvobodilne borbe in da stojimo močni v borbi za mir in demokracijo.

Motoristi in avtomobilisti, sodelujmo z vsemi silami za prekoračenje petletnega plana, za čim hitrejšo socialistično izgradnjo naše države pod vodstvom našega dragega voditelja maršala Tita!

Republikanski odbor za avtomobilizem in motociklizem

priredi

GORSKO PRVENSTVO LRS za leto 1947

na progi Planina - Postojna (Kačje ride)

DNE 19. OKTOBRA 1947 OB 14 URI

V primeru dežja se vrši gorsko prvenstvo naslednjo nedeljo (26. X.)

Navodilo gledalcem:

Tekmovalna proga je dolga 5 km, višinska razlika je 126 m. Cesta je široka, asfaltirana ter dovoljuje skupinski start. Start je pri nekdanji državni meji, cilj pred Postojno. — V razmeroma majhni višinski razliki bodo stroji razvili veliko hitrost. Na zelo ostrih zavojih pa bo tekmovalce lahko pokazal vse svoje sposobnosti v obvladanju vozila. Razdalje med posameznimi zavoji so precejšnje, tako da lahko pričakujemo velike povprečne brzine.

Na vrhu Kačjih rid je cesta speljana v velik zavoj nekaj stopinj navzdol. Cilj bo pred zaseko proti Postojni. Gledalcem nudi tekmovalna proga, predvsem vrh Kačjih rid, prelep razgled na celoten vzpon ceste, pogled na romantično okolico samo bo nudil vsem ljubiteljem avtomotošporta prijetno razvedrilo na prvem gorskem prvenstvu v priključeni Primorski.

Naknadno prijavljene vozače bomo razglasili po zvočniku pred pričetkom tekmovanja, tako da jih gledalec lahko vpiše v proste vrste programa. V vrsto: MESTO — ČAS bodo gledalci vpisali imena zmagovalcev; tovariše novinarje opozarjamo na to rubriko, kajti z izrezom programa po končani tekmi lahko takoj dostavijo rezultate gorskega pr-

s težkim strojem na ovinku gorske proge

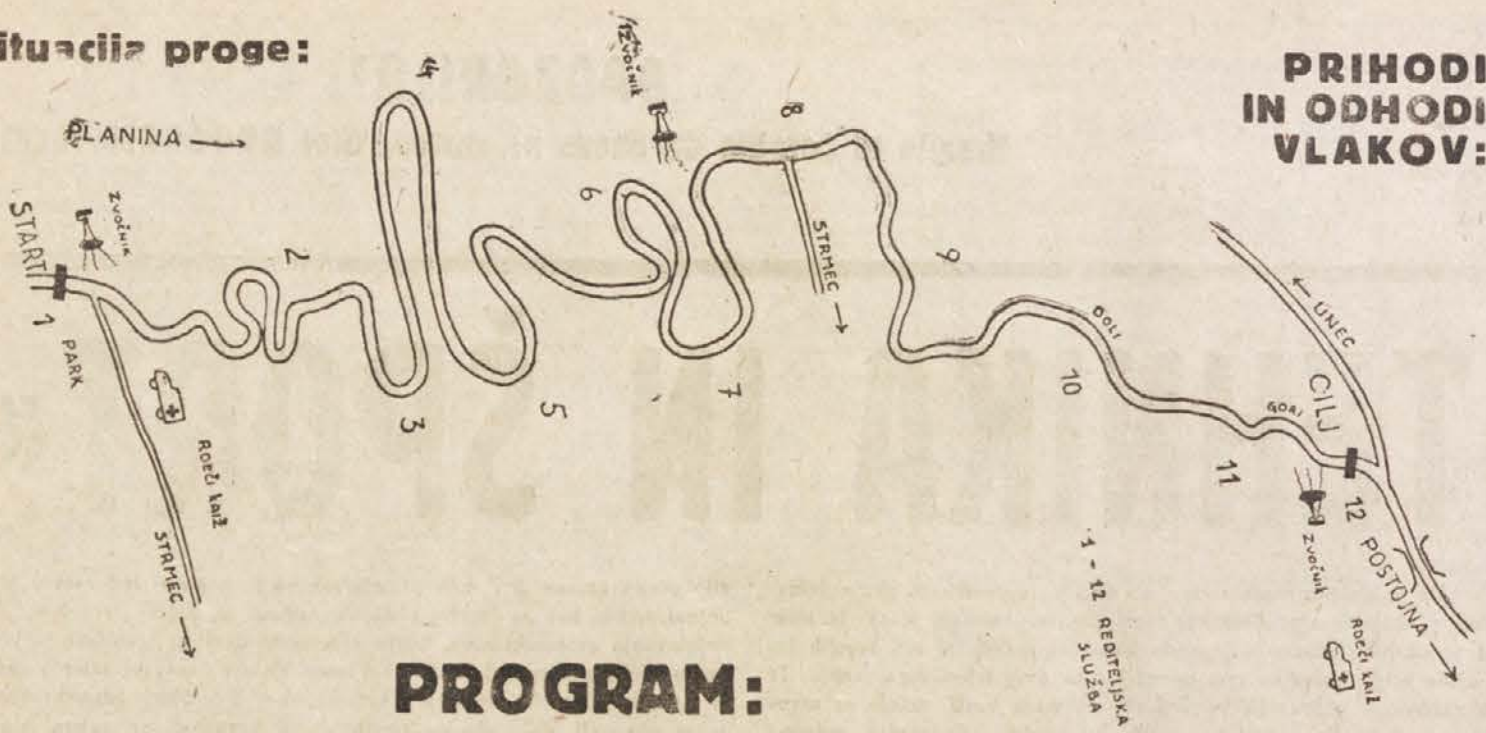
venstva svojim časopisom. Iz urnika prihoda vlakov, avtobusov ter posebnih vlakov je razvidno, da bodo gledalci imeli tudi priliko opazovati trening vozačev v nedeljo dopoldne, ki je mnogokrat zelo zanimiv, ker se že tu opažajo najboljši vozači. Blagajne bodo poslovale od zgodnje ure do popoldneva, vstopnina velja za trening in tekmovanje. Vsi gledalci in obiskovalci, ki posedujejo vstopnico za gorsko prvenstvo, imajo 50% popusta pri ogledu Postojnske jame. Dopoldanski obiskovalci Postojnske jame imajo priskrbljeno kosilo v restavraciji pred Postojnsko jamo od pol 11. ure do 13. ure, tako da so lahko točni pri pričetku tekmovanja. V opoldanskih urah med treningom in začetkom tekmovanja bo posloval prevozni buffet vzdolž vse proge.

Opozorilo: Celjani! V posebni vlak Celje-Postojna vstopijo v Ljubljani blagajničarji avtomoto-društva Ljubljane, ki bodo delili vstopnice in programe za gorsko prvenstvo.

Razdelitev nagrad se bo vršila na mitingu v hotelu pred Postojnsko jamo ob 18 uri, tako da bodo imeli tudi gledalci iz oddaljenih krajev možnost odhoda z izrednim vlakom ali pa z rednim ob polnoči.

Opozarjamo občinstvo, da se zaradi disciplinirano po navodilih narodne milice in rediteljev ob progi.

Situacija proge:

PRIHODI IN ODHODI VLAKOV:

Sindikati, organizirajte na dan 19. oktobra skupne izlete v Postojno na gorsko avto-moto cestno prvenstvo z lastnimi vozili. Vsi posetniki prvenstva bodo imeli priliko ogleda Postojnske jame. Za sindikate, ki nimajo lastnih vozil in vse ostale deležence bo Putnik pripravil poseben vlak do Postojne z odhodom iz Ljubljane ob 7. uri zjutraj in s povratkom iz Postojne ob 20.30 uri.

Vsi interesi izven Ljubljane imajo ugodne zveze z vlakom z odhodom iz:
 Reke ob 9.35 uri zjutraj in prihodom v Postojno ob 11.15 uri
 Trsta ob 7.20 uri zjutraj in prihodom v Postojno ob 11.15 uri
 Jesenic ob 6.20 uri zjutraj in prihodom v Ljubljano ob 6.45 uri
 Kranja ob 5.50 uri zjutraj in prihodom v Ljubljano ob 6.45 uri
 Kamnika ob 5.38 uri zjutraj in prihodom v Ljubljano ob 6.35 uri
 Trbovelj ob 5.15 uri zjutraj in prihodom v Ljubljano ob 6.45 uri
 Avtobus iz Ajdovščine odhodi ob 7.30 uri prihod v Postojno ob 9. uri
 Povratek za Kranj, Jesenice, Trbovlje, Celje, Maribor iz Postojne z rednim vlakom ob 20.47 uri s posebnim vlakom ob 21. uri.
 Povratek iz Postojne za Reko in Trst je ob 20.40 uri.
 Povratek iz Ljubljane za Kranj, Jesenice je ob 0.20 uri.
 Povratek iz Ljubljane za Trbovlje, Celje, Maribor je ob 0.40 uri.

Vsi udeleženci - skupno - sindikati, fizikalne organizacije, mladinske organizacije ter posamezniki, ki bodo potovali s posebnim vlakom, naj se takoj prijavijo pri PUTNIKU, Ljubljana, Kranj, Jesenice, Celje, Maribor, Reka.

Cena za posameznega udeleženca znaša:
 Iz Ljubljane za člane sindikata, fizikult. organ., LMS: 65, za ostale 110 din
 Iz Kranja " " " " " " 85, " 145 " " " " " " " " 105, " 190 " " " " " " " " 125, " 230 " " " " " " " " 170, " 310 " " " " " " " " 80, " 140 "

PROGRAM:

Tek. št.	Priimek in ime	Društvo	Stroj	cem	Mesto
Kategorija 125 cem turna					
1.	Mrak Jože	Ljubljana	DKW	125	
2.	Simenc Hinko	Ljubljana	DKW	98	
3.	Praprotnik Stane	Kamnik	Ardie	125	
4.	Marinšek Franc	Kranj	DKW	125	
5.	Jager Joža	Maribor	DKW	125	
6.					
7.					
8.					
9.					
Kategorija 250 cem turna					
10.	Fantini Valter	Ljubljana	NSU	200	
11.	Gorjup Mirko	Ljubljana	Puch	250	
12.	Hren Jože	Ljubljana	Puch	250	
13.	Jenko Anton	Kranj	Puch	250	
14.	Resman	Trbovlje	Triumph	250	
15.	Sirk	Trbovlje	Triumph	250	
16.	Mikulec	Trbovlje	Puch	250	
17.	Setinc	Trbovlje	Puch	250	
18.	Plevčak	Trbovlje	Puch	250	
19.	Stuzzi Valter	Kamnik	Ardie	250	
20.	Horvat Albin	Maribor	Puch	250	
21.					
22.					
23.					
24.					
Kategorija 350 cem turna					
25.	Blatnik Franc	Ljubljana	DKW	350	
26.	Gosak	Trbovlje	DKW	350	
27.	Forte	Trbovlje	DKW	350	
28.					
29.					
30.					
31.					
32.					
Kategorija 500 cem urna					
33.	Ponikvar Leon	Ljubljana	DKW	500	
34.	Feigel Jože	Ajdovščina			
35.					
36.					
37.					
38.					
39.					
Kategorija nad 500 cem urna					
40.	Vrhovec Jože	Ljubljana	Harley Davidson	750	
41.	Stefa Matevž	Ljubljana		750	
42.	Kunaver Jože	Ljubljana	BMW	600	
43.	Skopec Viktor	Ljubljana	Puch	800	
44.	Kigelj Albert	Šoštanj	BMW		
45.					
46.					
47.					
48.					
Kategorija 250 cem Sport					
49.	Mlakar Tone	Ljubljana	DKW	250	
50.	Hrast Mirko	Kranj	BSA	250	
51.	Ceh Alojz	Kamnik	DKW	250	
52.					
53.					
54.					
55.					
56.					
Kategorija 350 cem Sport					
57.	Stare Lado	Ljubljana	Horex	350	
58.	Katalinič Ivo	Ljubljana	Triumph	350	
59.	Jakše Rafael	Ljubljana	Horex	350	
60.	Podržaj Ciril	Ljubljana	Horex	350	
61.	Trampuš Lado	Kamnik	Horex	350	
62.	Peric Ludvik	Novo mesto	Standart	350	

Tek. št.	Priimek in ime	Društvo	Stroj	cem	Mesto čas
63.	Umek	Trbovlje	NSU	350	
64.	Ban	Trbovlje	NSU	350	
65.	Beve	Trbovlje	NSU	350	
66.	Petek	Trbovlje	AJS	350	
67.					
68.					
69.					
70.					
Kategorija 500 cem Sport					
71.	Rožman Martin	Ljubljana	Norton	500	
72.	Mrak Slavko	Ljubljana	JAP	500	
73.	Lampe Slavko	Ljubljana	Rudge	500	
74.	Keber Drago	Maribor	W	500	
75.	Klančič Roman	Ajdovščina	Gilera	500	
76.	Klančič Julij	Ajdovščina	Benelli	500	
77.	Knez Viktor	Ajdovščina			
78.	Suša Slavko	Kranj	Norton	500	
79.	Lukac	Trbovlje	Horex	500	
80.	Šešler	Trbovlje	BMW	500	
81.	Kovač	Trbovlje	BMW	500	
82.	Trampuš Emil	Kamnik	Norton	350	
83.	Jager Joža	Maribor	BMW	500	
84.	Kosec Joža	Šoštanj	BSA		
85.					
86.					
87.					
Kategorija nad 500 cem Sport					
88.	Javornik Jože	Ljubljana	Zündapp	600	
89.	Ferne	Trbovlje	Zündapp	600	
90.					
91.					
92.					
93.					
94.					
Kategorija prikolic					
95.	Ribič Ivan (Herga Lojze)	Ljubljana	Ariel	1000	
96.	Miklavčič Ivo (Sluga Ivo)	Ljubljana	Jap	1000	
97.					
98.					
99.					
100.					
Avtomobili 500 cem					
101.	Levičar Gustav	Ljubljana	Topolino	500	
102.	Abulnar Franc	Ljubljana	Topolino	500	
103.	Lozej Franc	Ljubljana	Topolino	500	
104.	Turzanski inž. Helmut	Ljubljana	Topolino	500	
105.	Kristan Boris	Ljubljana	Topolino	500	
106.	Pintar Slavko	Ljubljana	Topolino	500	
107.	Jančar Rudolf	Ljubljana	Topolino	500	
108.					
109.					
110.					
Avtomobili 750 cem					
111.	Grašič Janko	Ljubljana	DKW	750	
112.	Lovše Janez	Ljubljana	DKW	750	
113.	Petelin Srečko	Ljubljana	DKW	750	
114.	Ravnikar Vlado	Ljubljana	DKW	750	
115.					
116.					
117.					
118.					
Avtomobili 2000 cem					
119.	Vidmar inž. Stane	Ljubljana	BMW	2000	
120.	Malerič Dušan	Ljubljana		2000	
121.					
122.					
123.					
124.					
125.					

Naknadno prijavljene razglasimo po zvočnikih pred pričetkom tekmovanja.

Vodstvo tekme:

Vodstvo: Pengov Marjan, predsednik R. O. S.
 Tehnično vodstvo: Košir Milan, Sluga Ivo.
 Rediteljstvo: Cerne.
 Predstart: Kapetan Urbanc.
 Casomerilstvo: Predalič, Gorjanc.

Propaganda: Zelinka Riko, R. O. S., Pfundner Vilko, Metka
 Francl, A. M. D. L.
 Gospodar: Ruželj Tone.
 Blagajna: Gartner Vinko.
 Starter: Orešič Janez.
 Gorivo: Grašič Milan.
 Telefon, ozvočenje: Vidmar Marjan.

Saniteta: dr. Strancar Alojz.
 Zapisnikarstvo: Kozina Mladen.
 Informacije: Pfundner.
 Sprejem: Selevšek.
 Sportna komisija: Pengov Marjan, Selevšek, Vrhunc Zdravko,
 Kožar, Predalič.

Državno prvenstvo v Opatiji:

Levo:
 Start 2000 cem
 Desno:
 vo Miklavčič s sovozačem
 Stefanom —
 ing. Vidmar Stane na za-
 voju prehiteva Bassi-ja
 (Trst)

